КОММУНИСТ, МҮРЫСӨӨНЭЙ МАНЛАЙДА ЖАГСЫТ!

...РЭХЭ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ хэрэгтэй болохо малай тэжээл ...хэхэ халуун хаhа хүрэжэ ... Үйлэдбэреэ саб гэмээр, эм...туримтайгаар эрхилдэг түрүү ...хынууд, фермэ болон бригада... үбhэ хуряалга, силос дарал... шиидэн орожо, түрүүшынгээ ..., hүринүүдые жэрылгэжэ ...бэ. Тиигээдшье гол болон ...да абтадаг газарай ногоо саб...аар, шугы ьэбэр ухашалhаар, ...ог болдиру даяhаар байтар ...ө сабшалангай ногоон хүсэжэ, ...илон мэлмэрхэ гүб даа.

...эжээл бэлэдхэлгэ тон харюу...атай, хаhа саг соонь али бүхы ... гамнангүй гаргажа, эмхи гу...айгаар бүтээхэ хүдэлмэри ха ... Сабшалан дээрэ ургаhан но...оо, тариhан тэжээлэй ургамал...ые ногооборишье орхингүй ...уулан абажа шадаа hаа, нии...гэ адууhа мал тобир тарга..., ашаг шэмэ элбэгээр үгэсэ...ор ондо оруулагдаха ха юм. ...hээ колхоз, совхозуудай үр...ниитэ зон—ехэ багагүй, хүг...залуугүй, тушаал зэргэеэ ха...үй үбhэндэ гаража, оорынгоо ...ые бид гэмээр оруулхые хү...н оролдожо захалба.

...имэ ниитэ олоной ехэ тэмсэ... улам үргэдэжэ, эршэ хүсэ...ь зангиржа байhан сагта ма...хүдөөгэй коммунистнууд бул...ий урда зэргэ жагсажа, тү...эн алхалха, ажал дээрээ уль...жэшээ харуулха зэргэтэй бо..., Тэдэнэр ганса ажал дээрээ ... суурхуулаад ябаха бэшэ, ха...ушоо хүдэлмэри эмхидхэлсэхэ, ...м бэхижүүлэлсэхэ, суггаа ...лжэ ябаhан нүхэдэйнгөө дунда ...тэ-политическэ, соёл болбосо...ой ехэ хүдэлмэри эрхилхэ, со...ис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гээ... тэдэнэй нэрэ хүндын хэрэг.

...жалдаа коммунис ёhoор хан...ын жэшээ харуулха, ажалай ...эсые дээшэлүүлхэ, али бүхы ..., түрүү юумые үүсхэдэг бай..., түрүү дүй дүршэл дэмжэхэ ба ...эрүүлхэ...» гэжэ КПСС-эй ...ваар тодорхойлогдоhон пар...н гэшүүнэй уялгануудай бэе... эндэ бодотоор харагдаха зэр...ай ха юм.

...эдэхи үүсхэлтэй, урагшаа зүд...жэгэй олохон коммунистнууд ...оо үбhэн дээрэ гаранхай, тү...шын үдэрhөө эхилжэ бүтээсэ...эйгээр хүдэлжэ, шанар hайн... үбhэ hүрилжэ захалба. Жэ...энь, Сэлэнгын совхозой олонхи ...мунистнууд үбhэшэдэй звено...дые даагаад, тэжээл бэлэдхэ... байнхай. Коммунист Дмитрий ...нович Брынцин 36 хүнhөө ...идэhэн үбhэ хуряалгын онhо...руулагдаhан отрядые толгойл... Тус отряд үбhэ сабшаха, тар...ха, hүрилхэ хүдэлмэридэ ...үү онол арга нэбтэрүү..., урдань бар хүсөөр хэгдэдэг ...ааг бүхы ажалые имаггал онь... техникын ашаар хэжэ эхилбэ.

Тус совхозой мастерскойдо, га...жда, захиргаанай центральна ...арадта болон бусад газарта ху...жэ байhан коммунистнууд али ...юхоор гол хүдэлмэриингөө заб...ета, хэдэн үдэрооршье гаража ...гаад, үбhэ хуряалгада заатагүй ...баадалсаха гэжэ шиидээ, суггаа ...адаг бэшэ нүхэдөө урялаа. ...ана совхозой дирекци, партком ...даа тэжээл бэлэдхэлгын үедэ ...н бүхэн гурбан центнер үбhэ ...ашажа ажахыдаа тушааха гэ...эн тодорхой даабари үгэхэ гэл...сэhэн бэлэй. Харин эндэхи коммунистнууд «энэгнай бага, зургаан центнерhээ доошо бэшэ үбhэ сабшаха арга боломжотойбди» гэжэ мэдүүлhэн байна. Энэ hайн жэшээ. Ниитынгээ адууhа малые тобир тарганаар ондо оруулхые хүсэhэн эдэбхи үүсхэл.

Үбhэ хуряалгада мал дээрэ ажаллажа ябаhан хүнүүд али бүхы аргаараа хамhалсадаг гээшэ. Энэ талаар хонишодой оролдолго хүсэлэлые магтамаар. Эдэнэр өөhэдынгөө хүсөөр хонидоо ондо оруулха үбhөө сабшажа абадаг. hаяхан үбhэ ехээр соможо абаhан лэ хонишод олон хурьгадые абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлдэг, хэнhээшье ехэ ноoho хайшалжа абадаг ха юм. Түрүү хонишодой олониинь коммунистнууд. Жэшээнь, Хориин аймагай Хэжэнгын совхозой хонишод, КПСС-эй гэшүүд Гажидма Бадмаева, Бальжит Цыбикова гэгшэдэй урэ дүн али зэргын hайн гээшэб. Тэдэнэй хүдэлдэг бригадануудай хонишод энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 102 хурьга түлжүүлэнхэй. Теэд жэл бүхэндэ 700—800 центнер үбhэ өөhэдөө сабшажа абаад, малаа тэжээхэдэнь эрхим амжалта туйлаагүйдөө арганьгүй ха юм. Эдэ коммунистнууд бусадаа дахуулаад, сабшалан дээрэ мүнөө мүн гаранхай, 800—800 центнерhээ доошо бэшэ үбhэ соможо абахаар зоригжонхой.

Иимэ ехэ үүсхэлтэйгээр, харюусалгатайгаар энэ хүдэлмэридэ хам оролсоошьегүйдэ мүнөө аргагүй. Эртүүр ган гасуур байжа, ногооной гараса удаараа. Удаань бороо ехээр орожо, зарим тээгүүр гол, горход үерлэжэ, hабаhаа халяа, намаг палхи элбэгжээ. Иимэ ушарhаа уламжалан, мүнөө жэлэй үбhэ хуряалгые онсо өөрсэ эрхэ байдалда үнгэргэхэ зэргэтэй болонобди. Эндэ эмхидхэхы, элсүүлхы мэргэжэл шадабари, габшагай ажалай эршэ хүсэн угаа хэрэгтэй. Тэрэшэлэн үбhэшэдэй хоорондо социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй дүн гаргаха, тэдэнэй дунда ниитэ-политическэ болон соёл болбосоролой хүдэлмэри ябуулха гэхэ мэтын али олон шухала хэмжээнүүдые абаха гээшэ коммунистнуудай хэхэ нангин хэрэг мүн.

Үбhэ хуряалга, силос даралга дээрэ коммунистнуудай олооро гаража, габшагай шамбайгаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гээшэ партийна организациин ударидагшадай хүтэлбэрилхы мэргэжэлhээ бahал ехээр дулдыдаха байна. Ушар иимэhээ колхоз, совхозуудай партком болон партбюро хадаа шадаал hаа коммунистнуудаа олоор тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ гаргаха, тиихэдээ тэдэнэйнгээ хүсые бригада, звенонуудта зүбөөр хубаарилан табихые оролдохо, олон коммунистнуудтай газарта партийна бүлэгүүдые эмхидхэхэ ёhотой болоно.

Ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгэ хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэридэхи мүнөө сагай эгээл шухала хүдэлмэри байhаниинь элитэ. Энэл үедэ хэhэн, бүтээhэн хэрэгэй үрэ дүн хадаа мал ажалай саашанхи хүгжэлтын, шэнэ таван жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбэй дүүргэлтын хуби заяае шиидхэхэ байна.

Коммунист, социалис мүрысөөнэй манлайда жагсыш, ульгэр жэшээ харуулыш, бусадаа эмхидхэн хүтэлыш!

БУРЯАДАЙ АССР-эй ЗУРГААДАХИ ЗАРЛАЛАЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЮhЭДЭХИ СЕССИ НЭЭХЭ ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй юhэдэхи сесси мүнөөдэр, 1966 оной июлиин 28-да, үглөөнэй 10 часта Соведүүдэй хоёрдохи Байшангай заседанинуудай Ехэ зал соо нээгдэхэ.

ДЭЭДЫН ШАГНАЛ—ЛЕНИНЭЙ ОРДЕН

Үнгын сэсэгүүдээр шэмэглэгдэhэн Культурын байшан соо тогтоhон омог солгёон оршон байдалда баярай суглаан нээгдэбэ. Советскэ Союзай Гимнын аялгын зэдэлэмсээр сугларhан хүнүүд, комбинадай хүдэлмэришэд болон республикын ниитын ажал ябуулагшадай түлөөлэгшэд баран hуурhаа үндын хүл дээрээ зогсожо, зал соо оруулагдан намирhан комбинадай Улаан тугые нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Гушан жэлэй туршада комбинадай туйлаhан ажалай илалтануудые гэршэлhэн энэ тугые слесарь-наладчик, СССР-эй Верховно Соведэй депутат В. Н. Немочин гартаа баринхай орожо ерээ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **Л. Сабуров** комбинадые Ленинэй орденоор шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые суглааргшадта уншаба. КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь **Д. Раднаев** комбинадай Улаан тугта дээдын шагнал—Ленинэй ордение зүүбэ.

Энэ ушар тон гүнзэгы удхатай. Яахадааб гэхэдэ, олон мянган хүнүүдhээ бүридэhэн комбинадай коллективэй 30 жэл соо шэн габьяатайгаар ажаллаhан, парти, правительствынгаа үмэнэ нангин уялга дүүргэhэниие бүримүhэн гэршэлнэ.

Комбинадай Улаан тугта Ленинэй орден зүүhэнэй hүүлээр КПСС-эй обкомой секретарь Д. Раднаев СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэhөө эдэбхитэ ажалаараа суурхаhан үйлэдбэриин 20 залуурша нүхэдтэ гүрэн түрынгөө эрхим хайра шагналнуудые барюулба. Ленинэй орденоор бригадир **Н. А. Аранзин,** Ажалай Улаан Тугай орденоор комбинадай директор **А. С. Горобец,** мастер **И. П. Копылов,** профсоюзай завкомой түрүүлэгшын орлогшо **Н. Я. Рыбникова** гэгшэд шагнагдаа.

Нүхэр Раднаев шагналда хүртэhэн ажалай габьяатаниие халуунаар амаршалжа, саашадаа бүри hайнаар, амжалта түгэсөөр ажаллахые хүсэбэ.

hүүлээрнь СССР-эй мяха болон hүнэй промышленностиин министрэй орлогшо **В. В. Ануфриев,** Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй директор **Ю. П. Павленко** гэгшэд комбинадайхидта баярай үгэ юрөөбэ.

Суглаанай түгэсхэлдэ комбинадай директор **А. С. Горобец** харюугай үгэ хэлээ.

Зурагууд дээрэ: КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь Д. Раднаев мяханай комбинадай Улаан тугта дээдын шагнал—Ленинэй орден зүүжэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар орден, медальнуудта хүртэhэн комбинадай ажалай габьяатан.

Д. Дамбаевай текст.
Ф. Сорокиной фото.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 177 (11163) | 1966 оной июлиин 28, четверг | Сэн 2 мүнгэн

АСАШЬЕ ҮБhЭН АЖАХЫДА НЭМЭРИ

ГАБШАГАЙ ДАА ЗАЛУУШУУЛ!

Үглөөгүүр наранай hая гаража байхаhаа эхилээд үдэшын бүрэнхы болотор Таhархайн голоор хажуур, алхын ханхинаан, үхибүүдэй шанга шангаар ооглолдохо, энеэлдэхэ, косилка машинын таршаганалдаха абяан таhархаяа болинхой.

Эндэмнай «Маяк» колхозой Далахайн отделениин комсомол, залуушуулhаа бүридэhэн хоёр звено июлиин 10-hаа үбhэндэ ороод хүдэлжэ байгаа юм. Үбhэндэ гараhан түрүүшын үдэрhөөнь хойшо бороо ехэ орожо нилээд hаатуулаашье hаань, тэдэнэр эмхитэй hайнаар хүдэлөөд, мүнөө 50 гаран га газарай ногоо «хүлhөөнь» буулгаад байна. Тэрэнhээ 35 гектар үhанда абташаhан газарай ногоо хуу гар хажуураар сабшаад, хуурай добо дээрэ гаргажа hабхарган хатаагаад, hайнаар hүрилжэ абаа. Мүн эртэ хагдардаг ойн соорхой, заха hужаар газарай ногоо түрүүлэн сабшажа hүрилөө.

— Үерэй уhанда абтаад унаhан ногоо сабшахада ехэ бэрхэтэй байна. Тиигэбэшье hаань, hогооборишье үбhэ гээхэгүйн түлөө үнэн зүрхэнhөө оролдожо, hайнаар сабшаhан, хуряаhанай ашаар гектарай 8—9 центнер үбhэ абанабди. Гадна бороодо орохон үбhэнэйнгөө гутахагүйн тула наратай үдэр hэлижэ хатаагаад хуряанабди,—гэжэ эндэхи звеное даагша Владимир Шенхоров хөөрэнэ.

Энэ звеногой эдир залуу хүбүүд, басагад шагайсаа уhа оймолжо ябаад үбhэ сабшахадаа, тэрэнээ тэбэри тэбэреэр шахуу зөөжэ хуурай газарта гаргахадаашье, мүн аяма халуун наранда үбhэ сомохоодоошье эршэмтэй шангаар, эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлдэг зон. Жэшээлхэдэ, эндэ хүдэлдэг Туранай hургуулиин hурагшад Цырен Тарянииев, Гомбо Манутов, Юрий Турбанов гэгшэд гар хажуураар үбhэ сабшахадаа үдэрэй 25 соотын оронде 35—40 соото хүрэтэр газарай ногоо унагаана. Мүн тус звеногойхид өөhэдынгөө хүсөөр 7 гектар газарай ногоо сабшажа, хура бороодо оруулангүйгөөр, ногоохон зандань hүүдэр газарта хатаажа бэлдээ. Иигэжэ тусгаар бэлэдхэhэн витамин ехэтэй үбhыень нарай мал—тугал, хурьгадта эдюулхэдэ ехэ шэмэтэй байха.

Эдэнэртэй зэргэлжэ байгаад хүдэлдэг хоёрдохи звеногойхид (даагшань Роберт Бильдаков) үбhэндэ ороhонhоо хойшо баhал 40 гаран гектарай ногоо ехэнхинь гараар сабшаад байна.

Тиихэдэ колхозой бусад отделенинүүд үбhэндөө жэгдэрэн оронхой. Бүхыдөө эндэ 400 гаран центнер үбhэн hүрилэгдөө.

Б. МАШКИНОВ
Түнхэнэй аймаг.

ХАРААЛhАНИИНЬ ЕХЭ, ХЭhЭНИИНЬ АХИР

Адууhа малаар олон Аргадын совхоз жэл бүри тэжээлээр дуталдажа, гарза хохидолдо яhала ородог hэн. Үбэлдөө, хабартаа үбhэ тэжээлээр дуталдахадаа совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ тэрэ шалтаг бэдэржэ, бэеэ сагааруулхые хүсэдэг.

Теэд энэ совхоз газараар баян. Аяар 60 мянга гаран гектар эдлүүриин газартай, тэрэнэйнь 11 мянганиинь таряалан, 9100 гектарынь сабшалан. Гансахан уhалагдадаг сабшалангынь 1452 гектар болоно. Иимэ ехэ баялигтай байгаад, малай тэжээлээр дуталдахань эшхэбтэр бэшэ гү?

Юун дээрэhээ иимэ байдалда ороноб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, совхозой гол баялиг—газарынь ёhотой эзэндэ даалгагдаагүй байhаар. Сабшалангынь отделени, бригадануудта хубаарилагдаhан нэрэтэй. Нэгэ хэды луговодууд бии тоотой аад лэ, тэдэнь сабшалан дээрэ харагдадаггүй, ехэнхи сагаа ондоо хүдэлмэридэ ябажа барадаг. Тиин отделенинүүдые эрхилэгшэд, бригадирнуудта сабшаландаа эзэн болохо сагынь үлэдэггүй. Тиимэhээ урдынхидаал адли эндэхи сабшалан эзэгүй байhаар.

Сабшалан hайжаруулха, мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зорилгын табигдаад байхада, эндэ тусхай лугомелиоративна отряд эмхидхэжэ болохо байгаа. Тэрэ хэгдээгүй. Энэл шалтагаан дээрэhээ Түнгээнэй уhалууриин системые заhабарилха, сабшалан ундалуулха, борнойлхо, шугы бургааhанhaa сэбэрлэхэ хүдэлмэриин түсэб ходо дүүргэгдэнэгүй. Түсэбэй ёhoор зуугаад гектар шугы бургааhан сэбэрлэгдэхэ байгаад, тэрэнь оройдоо 8 гектар болоод зогсошонхой.

Мүнөө жэл хура бороотой байжа, ногоон хаа хаанагүй элбэгээр ургаа. Тиигэбэшье аргадынхид үбhэ хуряалгадаа ороогүй байhаар. Ядахын сагта набшаhата тэжээлшье бэлэдхэнэгүй.

Совхозой отделенинүүдтэ үбhэшэдэй жараад звено эмхидхэгдэнхэй. Теэд тэдэнь үер болоо гэжэ шалтаад, тэжээл бэлэдхэжэ захалаагүй байhаниинь гэмшэлтэй.

Аргадын совхозой хүтэлбэрилэгшэд хэзээ алдуу эндүүгээ заhажа, сабшалангаа эзэтэй болгожо, үбhэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо юм гэhэн асуудал табихаар болоо гэжэ hанагдана.

Г. БАРАННИКОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ХЭНИИНЬ ХЭН ГЭШЭГҮЙ

Василий Павлович Каленов, Евлампий Павлович Бутаков гэгшэд Зэдын аймагай таряа ургуулагшадай эрхимүүд юм. В. П. Каленов XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой, Е. П. Бутаков Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторна бригадын бригадирнууд. Эдэ нүхэдэй нэгэниинь партиин XXIII съездын делегат, Ленинэй орденто механизатор, нүгөөдэнь Социалис Ажалай Герой.

Аймагай түрүү механизаторнуудай бригадын ажалай дүн хэниинь хэн гэшэгүй, ээрэм сасуу. Хабарай тарилга хаhа соогоо, шанар hайнтайгаар үнгэргэгдэhэн байгаа. Үндэр ургаса хуряахын түлөө эдэ хоёр бригада хоорондоо мүрысэнэ. Хэн хэнэйнгээ таряанай хэр зэргээр ургажа байhые үзэлсэнэ, шалгалсана.

Нүхэр Каленовой бригада таряанайнгаа буртаг үбhэ агаарhаа химическэ аргаар сэбэрлүүлhэн байна. Таряаниинь сэбэр, нэгэ жэгдэ. Мүнөө шэниисэнь 80—90 сантиметр үндэртэй, залаань 10 сантиметр утатай болоод байха юм. Энэ бригада байгша ондо шэниисын гектар бүриhөө дунда зэргээр 16—18 центнер ургаса хуряаха зорилготой.

Гадна тариhан кукурузаяа бороогой урда тээ гурба дахин элдүүрилhэн байна. Тэрэнэйнь гараса тон hайн.

В. КЛОЧИХИН.

БЭРХЭНҮҮД ДАА

Инсэнгэдэ бултадаа hаянай иигэжэ хэлсэдэг болоо. hурагшад Мэдэгма Цыдыпова, Анна Жамсуева, Цэрэгма Дондокова, Анна Цыренова, Галя Цыбанова, Александра Волжанина, Люда Непряхина гэгшэд нютагайнгаа зоной hайшаал маттаалда хүртэhэндөө аргагүй баяртайнууд. Эдэнэрнай юу хэжэ, ямар үүсхэл гаргажа, иимэ юрөөл магтаалда хүртөө юм гэхэдэ, совхозой Алтанай фермын бүлэг hаалишадай амаралтада гарахадань тэндэ ошожо, hү hаали хүнэгөөр салгидуулжа шадаhан байгаа.

— Залуушуулые hаалишадаар табихадаа, hү hаалимнай доошолхонь гэжэ hанагдаhан юм. Тиимэhээ бүлэг үнеэн бүхэндэ хоёр хоёр басагадые табиhан байгаабди,—гэжэ гүүртые даагша Д-Ж. Базаров хөөрэнэ.

Зүб даа, зүб. Эдэ басагаднай ажалша бэрхэ уладууд юм. Эдэнэрнай жэл бүхэндэ гүүртэ, отаранuудта ерэжэ, hаалишад, малшадтаа туhалжа байдаг. Сэхынь хэлэхэдэ, хүдэлмэришэ бэрхэ халаан ургажа ябанал даа.

И. ЕРЕМЕЕВ.
Яруунын аймаг.

А. Н. КОСЫГИН У ТАНТАЙ УУЛЗАА

Советскэ правительствын ...ряалаар Москва ерээд байhан ...гэдэмэл Нацинуудай Организациин генеральна секретарь У ...антай СССР-эй Министрнүү...эй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. ...осыгин Кремльдэ июлиин 26-...а уулзаа.

ООН-ой генеральна секретариин орлогшо А. Е. Нестеренко ... Тантай суггаа уулзалганда ...айлсаа.

А. Н. Косыгин У Тан хоёр хани ёhoор хөөрэлдөө. Хөөрэлдөөнэй үедэ ООН-ой ажал ябуулга тухай асуудалнууд, уласхоорондын мүнөөнэй байдал тушаа зарим асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн К. В. Новиков хөөрэлдөөндэ байлсаа.

(ТАСС).

СОВЕТ-КУБЫН ХАНИ БАРИСААН БЭХИЖЭНЭ

МОСКВА, (ТАСС). Кубын ...ралай революционно hайндэртэ—национальна восстаниин болоhонhоо хойшо (Июлиин 26-да) 13 жэлэй ойдо зорюулагдаhан ...иислэл хотын олониитын түлөөлэгшэдэй суглаан Совет Армиин центральна байшанда июлиин 25-да болоо.

А. Я. Пельше, Ф. Д. Кулаков СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Искендеров болон бусад, тэрэшэлэн Кубын Республикаhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Оливарес Санчес президиумдэ байлсаа.

«Коммунист» журналай главна редактор А. Г. Егоров элидхэл хээ.

Карлос Оливарес Санчесай үгэ хэлэхэдэнь хүнүүд ехээр hайшаагаа.

ТУРКМЕНИИН ССР-эй КОЛХОЗ, СОВХОЗУУД ГҮРЭНДЭ ОРООhО ХУДАЛДАХА ТҮСЭБӨӨ ДҮҮРГЭЭ

Туркмениин ССР-эй хүдөө ...ажахын хүдэлмэрилэгшэд партиин XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө (рисhээ бэшыень) болзорhоонь урид дүүргээ.

Колхоз, совхозууд 1966 оной июлиин 20-ной байдалаар түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 2 мянган тонно оpooho ехээр худалдаа.

ХҮН ЗОНОЙ ЭРИЛТЭ ХАНГАГШАДАЙ ЗҮБЛӨӨН

МОСКВА, июлиин 26. (ТАСС). Россин Федерациин хүн зоной эрилтэ хангадаг предприяти, организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн эндэ нээгдээ. РСФСР-эй хүн зоной эрилтэ хангалгын министр А. Н. Гандурин элидхэл хэхэдээ, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй ёhoор хүн зоной эрилтэ хангаха хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табигдаhан зорилгонууд тушаа асуудалнуудта тогтоо. Хүн зоной эрилтэ хангадаг 780 мянган хүдэлмэрилэгшэд hүүлэй үедэ ажалаа зарим тэды hайжаруулаа гэжэ элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Хэдэ хэдэн городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудтахи жэжэ мастерскойнууд томодхогдоо, тусхай мэргэжэлтэй болгогдоо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. Г. Игнатов, ВЦСПС-эй секретарь К. А. Гусейнов, КПСС-эй ЦК-гай аппарадай, СССР-эй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай хүдэлмэрилэгшэд, КПСС-эй, ВЛКСМ-эй обкомууд, крайкомуудай түлөөлэгшэд, элдэб министерствэнүүд болон зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсана.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум капитальна барилгын талаар долоон жэлэй түсэб дотор хараалагдаhан даалгабаринуудые дүүргэхэ талаар амжалта туйлаhанайнь түлөө хабсаралгын, тусхай мэргэжэhэн барилгын организацинууд болон предприятинуудай олон тоото хүдэлмэрилэгшэдые, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдые 1966 оной июлиин 26-най Указаар СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаа.

Ленинэй орденоор—213 хүн, Ажалай Улаан Тугай орденоор—584 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор — 1430 хүн, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—1113 хүн, «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар—111 хүн шагнагдаа.

БРАТСКЫН 45 МИЛЛИАРД

БРАТСК. (ТАСС-ай корр.). Братска ГЭС июлиин 26-да 45 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ гаргаа. Энэнь 1940 он хүрэтэр ороной бүхы электростанцинуудай гаргаhан электрын элшэ хүсэнтэй адли.

Братскын энергетигүүд энэ жэлэй эхинhээ түсэбhөө гадуур 139 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ гаргаа.

КУВ ДЕ МЮРВИЛЬ ПРАГА ЕРЭБЭ

Франциин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Кув де Мюрвиль тусхай хэрэгээр Прага ерээ. Чехословакида байха үедөө ЧССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Вацлав Давидтай хөөрэлдэхэ юм. Кув де Мюрвиль Чехословакида байха үедөө ЧССР-эй правительствын түрүүлэгшэ Йозеф Ленартай уулзажа хөөрэлдэхэ юм.

ГАЗАР ДАХИНАА ХҮДЭЛӨӨ

ТАШКЕНТ. (ТАСС). «Ташкент» гэжэ сейсмическэ станци июлиин 26-да газарай дахинаа хүдэлhые тэмдэглээ. Түрүүшээр 4 баллай хүсэтэйгөөр хүдэлөөд, удаань 2 баллай, тэрээнhээ бага хүсэтэйгөөр хоёр дахин хүдэлөө.

hүүлэй гурбан үдэрэй турша соо долоо дахин газар хүдэлөө. Городой шанха доро газар эгээн ехээр хүдэлөө.

Балдан Замбулаев нютаг нугадаа хүндэтэй хүн. Эсэгэ ороной Агууехэ дайндашье ябаа. Оло дахин шархатаhаншье байха. Дайнай hүүлээр Сэлэнгын аймагай түрэл Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздоо ажаллаа. Олон удаан жэлдэ мал адуулагшаар хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Ажалдаа шалгарhанай түлөө «РСФСР-эй хүдөө ажахын отличник» гэhэн значогоор шагнагдаа. Мүнөө нүхэр Замбулаев hаалиин гүүртэдэ мал адуулагшаар ажаллана. Үнеэдынь тобир тарганууд. hаалишад үнеэн бүриhөө хахад нүүдhээ доошо бэшэ hү hаана. Зураг дээрэ: Б. Замбулаев.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ҺАЙШААГДАБА

БЭШҮҮР. «Победа» колхозой партийна организаци һүүлэй үедэ эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэри һайжаруулха талаар амжалтатай. Залуу коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа онсо хандуулна. Тусхай хэмжээ ябуулгануудые зохёожо, партийна суглаан дээрэ зүбшэһэн юм. Тэдэнэй үндэһөөр КПСС-эй Уставай, Программын гол шухала зүйлнүүдээр лекци болон хөөрэлдөөн ходо үнгэргэгдэнэ. Гадна залуу коммунистнуудай һургуули эмхидхэгдэнхэй, таһалгаряагүй хүдэлжэ байдаг.

Коммунистнуудай жаяг заршам бэхижүүлхэ асуудалда һаналаа табина. Энэ эрилтые хазагайруулхаяа һэдэһэн зарим нүхэд саг дары партбюро гү, али партийна суглаан дээрэ уригдажа, тэрэнэй аяг аашые зүбшэн хэлсэдэг. Тиигүүлһэн хойноо буруу ябадал гаргаһан залуу коммунистнууд заһархаб гэжэ үгэеэ үгэдэг, тэрэ хэлэһэнээ харюулдагшье. Энэ хэмжээн хүмүүжүүлхы ехэ удха шанартай.

Партида механизаторнууд болон малшадые абаха гэжэ яһала оролдолго гаргагдана. Һүүлэй жэл хахадай туршада 9 хүн партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаа.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин һайн жэшээгэй ажал ябуулгые партиин райкомой бюро зүбшэн хэлсээд, тус организациин бүтээжэ байһан юумые һайшааба, бусад организацинуудта жэшээ болгон харуулба.

Б. САНЖИЕВ.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАХААР...

ЗАКАМЕНСК. Эндэ Зэдын комбинадай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан болобо. Тус суглаанда хабаадагшад комбинадай коллективэй жэлэй түрүүшын хахадта хэһэн хүдэлмэриин дүн, мүн саашанхи зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар предприятиин главна инженер И. П. Чепурин элидхэбэ.

Зэдын комбинадай коллектив үнгэрһэн зургаа һарын туршада эршэ түгэсөөр хүдэлжэ шадаа. Энэ үедэ эмхидхэлэй-техническэ 32 хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээ, валовой продукци бүтээхэ түсэб 103,6 процент, товарна продукци — 106,2 процент дүүргэгдээ һэн. Холтосоной, «Первомайский» руднигуудай, шанаржуулгын фабрикын, Баян-Голой ТЭЦ-эй болон бусад коллектив бүришье амжалтатайгаар хүдэлбэ.

Нэгэдэхи, хоёрдохи кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр Зэдын комбинат СССР-эй Үнгэтэ металлургиин министерствын ба үнгэтэ металлургиин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Гэхэтэй хамта ерэхэ хахад жэлэй туршада энэ туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха зорилгоор суглаан дээрэ үргэн ехэ хөөрэлдөөн болобо, зорилго тодорхойлһон тогтоол баталан абтаба.

Б. ВАНЧИКОВ.

ҺУРАЛСАЛАЙ ДҮН СОГСОЛОГДОБО

УЛААН-ҮДЭ. Политическэ һуралсалай ямараар үнгэрһэн тухай дүн партийна суглаанууд дээрэ мүнөө үргэнөөр зүбшэгдэнэ. Нэгэ тиимэ суглаан Буркоопсоюзай партийна организацида һая болобо. Энэ асуудалаар парторганизациин секретариин орлогшо нүхэр Хребтовский элидхэбэ.

Үнгэрһэн жэлэй политическэ һуралсалда хамтадаа 96 хүн һуража гараба. Пропагандистнууд нүхэд Баженов, Баторов, Алексеев, Курбетьев гэгшэд һайнаар хүдэлжэ гараһан, һурагшадай зүгһөө магтаал һайшаалда хүртэбэ.

— Манай Буркоопсоюзда 40 гаран комсомолшууд бии, бэшэ залуушуулшье олон. Зүгөөр тэдэнэй дунда политическэ һуралсал эмхидхэгдэнэгүй. 17 хүн лэ элдэб һургуулинуудта заочноор һурана, бусадынь ямаршье һуралсалда хабааданагүй. — гэжэ коммунист нүхэр Добрынин шүүмжэлбэ.

Ерэхэ жэлдэ политэкономи шудалха һургуули тогтоохо гэжэ хэлсэбэ. Мүн тэрэшэлэн пропагандист болохо нүхэд эндэ баталагдаба.

Д. КОЛМАКОВ.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

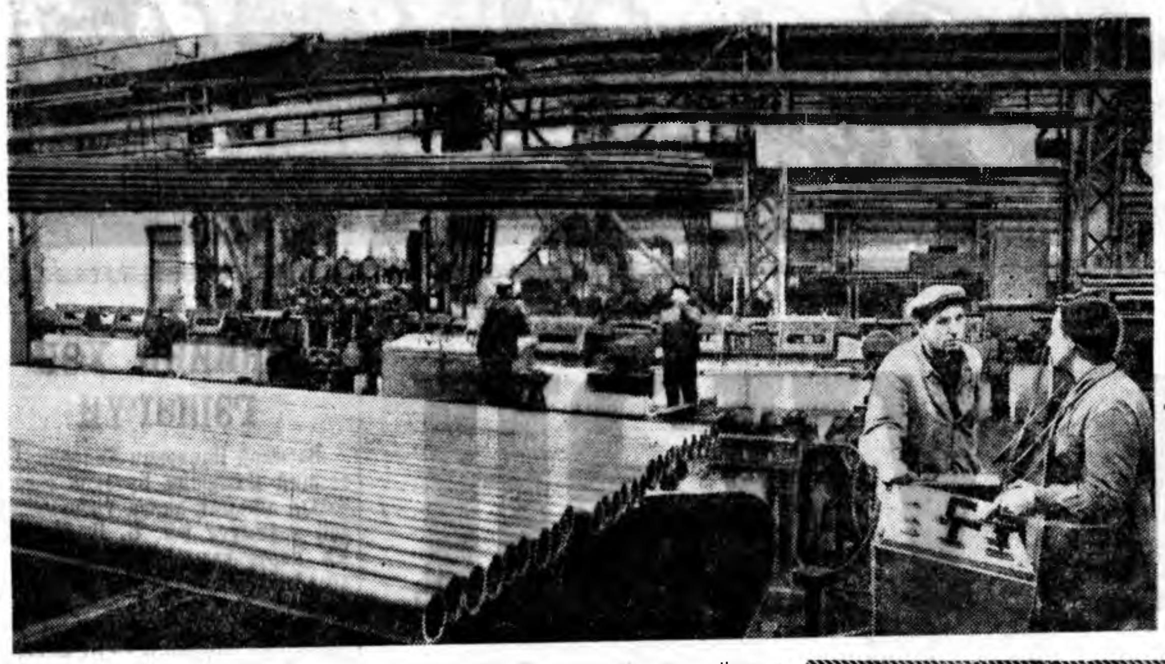

ЛЕНИНГРАД. «Трубосталь» гэжэ металлургическа заводой коллектив шэнэ табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ эхилэнхэй. Нэгэдэхи кварталай түсэбһөө гадуур 500 тонно булад хоолой бүтээгдэжэ, арадай ажахын хэрэглэмжэдэ эльгээгдээ. Зураг дээрэ: булад хоолойнуудые электро-гагнууряар залгадаг участок. Халаанай мастер С. Бутин, ОТК-гай хүдэлмэрилэгшэ А. Самохина гэгшэд бэлэн болоһон хоолойнуудай шанар шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ПЕРМСКЭ ОБЛАСТЬ. Тетеренскын модо урадхуулгын рейд Баруун Ураалда эгээл ехэнүүдэйнь нэгэн юм. Мүнөө эндэ Кама мүрэнөөр һаланууд таһалгаряагүй урадхуулан асарагдана. Энэ жэлэй модо урадхуулгын сезондо уһаар асарагдаһан таба миллион кубометр модон хүдөөдэ гаргагдаха юм. Зураг дээрэ: Тетеренскэ рейдын хүдэлмэришэдэй һаллаһан модон урадхуулагдажа ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

Запорожиин «Днепр» гэжэ томо ресторануудай нэгэнэй үйлэдбэрние даагша — ахалагша повар В. Н. Мельников СССР-эй Верховно Соведэй Указаар Ленинэй орденоор шагнагдаһан байна. Өөрынгөө шадабарииие нарижуулан һайжаруулхын тулада тэрэ олон шата дамжан гараа. Түрүүн ученигээр, удаань повароор, мастер-повароор, үйлэдбэрние даагшаар хүдэлөө, Одессын совет худалдаа най маанай техникумые дүүргээ. Ресторанда эдеэ хэхэ шадабари шудалха саг үргэлжын һургуули хүдэлдэг, тэрэниие В. Н. Мельников хүтэлбэрилнэ. Зураг дээрэ: В. Н. Мельников, повар Е. П. Тимофеева эдеэ үгэхэ бэлэдхэл хэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ПАВКЫН НЮТАГАЙХИД, УГ ЗАЛГАМЖАЛАГШАД

Тамара ГЛАВАК, Украинын ЛКСМ-эй ЦК-гай секретарь

ВЛКСМ-эй XV съездһээ хойшо хоёр һара үнгэрөөдхибэ. Комсомолшуудай бүхэсоюзна хуралдаан КПСС-эй XXIII съездын һүүлээр болоод, гүрэн түрын удха шанартай шиидхэбэринүүдые баталан абаа. Табан жэлэй түсэб тухай партийна съездын Директивэнүүд үргэн ехэ карта дээрэ шэнэ барилгануудай бүтэхэ газарнуудые залуушуулда заажа, хожомоо шэнэ шэнэ баатаршалгануудай заатагүй хэглэхэ адресуудые залуу романтигуудта нэрлэжэ үгэбэ.

Ажал хүмүүжүүлгэ хоёр гээшэ анда адли юумэ ха юм. Арадай ажахын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хабаадалсаха ябадал залуу хүнүүдтэ патриотизмын мэдэрэл түрүүлнэ, Эхэ оронойнгоо урда харюусалгатай, уялгатай байхаар тэдэниие хүмүүжүүлнэ. Манай залуушуул гүрэн түрынгөө ажал хэрэгүүдтэ хабаадалсахадаа, барилганууд болон заводуудта, колхозууд ба совхозуудай тарялан дээрэ хүдэлмэрилхэдөө ёһотойл ажалай хатуужал абажа гарана, бэеэ гүйсэжэ, эрхэтэн боложо болбосорно гээшэ.

Табан жэлэй шэнэ хилэ хизаарнууд гансал холын параллель болон меридиануудта оршоно гэжэ Украинын комсомолшууд һананагүй. Тиимэ хилэ хизаар предприяти бүхэндэ, колхоз бүхэндэ байна хаям. Үнгэрэгшэ долоон жэлэй турша дотор комсомолой эдэбхитэй хабаадалгатайгаар Украинада 200 шухала промышленна предприяти ашаглалгада үгтэһэн байна. Эгээн бэрхэшээлтэй газарта, эрэлхэг баатаршалга, огсом хабаяа харуулмаар газарта залуушуулай гараа хүргэхэ дуратай байдаг хүсэл эрмэлзэлые, тэдэнэй эсэшэгүй ажалые партимнай үндэрөөр сэгнээ. Эгээл иимэ баатаршалга габьяа гаргаһанайнгаа түлөө Жданов, Кривой Рог городуудай комсомолой эмхинүүд Ажалай Улаан Тугай орденуудаар шагнагданхай.

Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ Николай Островский болон тэрэнэй сасуутанай Киев шадар бариһан нарин түмэр замһаа комсомолой ударна барилганууд эхи абаһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо аяар дүшэ гаран жэлэй турша дотор иимэ барилганууд ажал хэрэггээ гүрэнэй ёһоор хандалгын, коммунис ёһоор хүмүүжэлгын үнэхөөрөө һайн һургуули болоод, гүрэнэй, залуу зоной хубиин хүсэл эндэ гүйсэд дүүрэнээр таарадана. Шэнэ табан жэлэй һаял эхилжэ байгаашье һаань, комсомолой ударна барилга — нефть болбосоруулдаг Кременчугай завод түрүүшын бензин үгэхөө байна гэһэн һураг суу Украинын зүг бүхэнһөө дуулдадаг болоо... Харьковай тракторна заводой комсомолшууд хүдэлмэришэдэй ажалые эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эмхидхэхын түлөө шармайн оролдожо байнхай. Тэдэнэй нютагаархин, түмэр сорго хоолой бүтээдэг залуу харьковайхид проект табилгаһаа эхилээд, туршаха хүрэтэрнь шэнэ турбинанууд, генераторнуудые бүтээлгэ харгалзалгадаа абанхай. Днепропетровшинын залуушуул «Хүдэлмэришэнэй һэшхэл — эрхим хинагша мүн» гэһэн уряатайгаар ажаллана. Украинын хүдөө нютагуудай комсомолшуудай хэрэг ажалшье һайнаар бүтэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гай майн Пленум комсомолшууд, залуушуулай урда шэнэ зорилго табяа. Газар дайдые үрэжэлтэй баян болгохо, намаг газар хэрэглэхэ, хуурай газартай нютагуудта алтан шэниисэ ургуулха иимэ һайн һайхан зорилго табигдаба. Энэ зорилго эрхимээр шиидхэн бэелүүлхэ хэрэгтэй. Энэ талаар Украинын комсомол зарим тэды дүршэлтэй болонхой. Залуу зоной гараар Ингулецкэ системэ, Хойто-Крымэй канал амжалтатайгаар баригдаһан байна. Мүнөө республика доторхи мелиоративна хүдэлмэриин хэмжээн нилээд ехээр үргэдхэгдэжэ байнхай. 1,5 миллион гектар газар дээрэ хэгдэхэ уһалууриин ба хатаалгын түхеэрэлгэнүүдэй барилгые Украинын комсомолшууд өөһэдымнай үндэһэн шухала ажал хэрэг гэжэ соносхоо.

Украинын хүбүүд, басагад шэнэ табан жэлэй даабаринуудые дүүргэлгэдэ болото хэрэгүүдээрээ хабаадалсана, хүдэлмэриин ямаршье участогта тон эмээхэй, һонирхолтойгоор оролсоно. Кривой Рогой металлургическа заводой залуу хүдэлмэришэд һаяхан предприятиингаа ажал ябуулгые шэнжэлжэ үзэхэдөө, машина түхеэрэлгэнүүдые миин байлгаһан, хүдэлмэридөө гээгдэһэн шалтагаанһаа үнгэрэгшэ жэлэй турша дотор заводнай хэдэ мянган үдэрөө дэмы гээһэн байгаа гэжэ элирүүлбэ.

— Хүдэлмэриин сагаа ашаггүйгөөр гээхэ ябадалда комсомолой хаалта табиха! — гэжэ тэдэнэр шиидээ.

Энэнь нэгэ юрын ээлжээтэ кампани бэшэ. Нюугаадшье ялайб даа — тиимэ ээлжээтэ кампанинуудта бидэнэр түргэн дададаг шуубди. Энэнь үдэр бүриин габшагай шанга, гаһар дорюун хүдэлмэри байба. Мүнөө бүхы гол цехүүдтэ комсомолой постнууд, «хаалтанууд» байгуулагдаад, ажалай сагай ашаггүйгөөр үнгэрэлгые болюулжа эхилэнхэй. Кривой Рогой комсомолшуудай үүсхэл бүхы область дотор дэмжэгдэбэ.

КПСС-эй XXIII съездын шухалын шухала шиидхэбэринүүдые хүбүүн, басаган бүридэ тайлбарилан ойлгуулхын тула, совет арадай революционно, дайшалхы, ажалай һайн һайхан заншалай ёһоор залуушуулые хүмүүжүүлхын тула Украинын комсомол нилээдгүй ехэ юумэ хэжэ байнхай. Залуушуул түүхэтэ событинууд, баримтануудтай танилсахаһаа, дайнай болон ажалай баатарнуудтай уулзахаһаа гадна, һайн һайхан уг заншалые мүнөөнэй байдалтай холбожо һурана, тэдэнэй хоорондохи түгэс холбоое үдэр бүриингөө ажабайдалда оложо һурана, эсэгэнэрэйнгээ баатаршалгые мүнөөнэй эрхэ байдалда үргэлжэлүүлжэ һурана.

Майн һүүл багаар Донецкдэ олон үеын комсомолшуудай областной слёт болоо. Орденто комсомолой баатар түүхын хамаг үенүүдэй түлөөлэгшэд эндэ ерэһэн байна. Комсомолой Донецкын I губернскэ съездын делегадууд ВЛКСМ-эй XV съездын делегадуудтай уулзаа. Гушан жэлэй саана Донбассай комсомолшуудта хүртөөгдэһөн эгээн үндэр шэнэ правительственна шагнал Ленинэй орден абаһан ба нарынь һаяхан Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдааша Жданов хотын комсомолой эмхиин түлөөлэгшэдые халуунаар амаршалба.

Бүри 1917 оной октябрь һуури табюулһан гайхамшагта һайхан ордониие яагаад һайнаар түргэнөөр, шанар һайнтайгаар тээхэмнайб гэжэ хэлсэхэ шиидхын тула хоёр үеын хүнүүд — али үзэл бодолтон, мүр мүрөө нийлүүлэн ябаһан анда адли тэмсэгшэд тэндэ суглараа.

«Мүнөө үеын комсомолшууд ажалай болон тэмсэлэй Улаан тугые хүсэтэ хүдэр гарнуудтаа барин та найдамтайгаар бахим барижа ябана. Тэдэнэй дуунууд соо революционно маршнуудай тодо һонин аялган соностоно. 60-аад оной комсомолшуудта эсэгэнэрэйнь үсэгэлдэрэй ябадал өөһэдынь үнөөдэрэй нарата һайхан, жаргалтай тэниглэн байдал мэтэ үнэтэйгөөр һанагдадаг юм», — гэжэ олон үеын комсомолшуудай областной слётто хабаадагшад партиин, комсомолой солото хүнүүдтэ, комсомолшууд болон залуушуулда хандаһан хандалга соогоо бэшэһэн байна.

(АПН).

АМЖАЛТА — АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛЬЭЭ

Гэр байрын, промышленна, культурно-ажаһуудалай барилга эрхилхэ хэрэгтэ Совет гүрэн ехэ мүнгэн зөөри һомолно. Энээниие манай городой жэшээ дээрэһээ хаража болоно. Жэл ерэхэ бүри Улаан-Үдэ түбхинэжэ, хэлэн олон байрын гэрнүүд, промышленна предприятинууд, үхибүүдэй саад, ясли, һургуули гэхэ мэтэ ашаглалгада тушаагдажа байна.

Шэнэ табан жэлэй туршада бүри ехэ мүнгэн капитальна барилгада һомологдохоор хараалагдана. Тиимэһээ барилгашадай урда бүри ехэ харюусалгатай зорилго — гүрэнэй мүнгэн зөөриие ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, шэнэ байра барижа, арад зоной эрилтэ хангаха зорилго табигдана.

Арад зоной иимэ эрилтэ дүүргэхэ гээшэ манай бригадын хуули еһон болонхой. Барилгашадай урда табигдаһан зорилго дүүргэхын тула бидэнэр ажалайнгаа эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулха, бага гаргашатайгаар ехэ ажал бүтээхые оролдонобди. Ямар нэгэ шэнэ барилга барижа эхилхэдээ, нэн түрүүн техническэ документациень шудалдаг заншалтайбди. Хэды зэргын хэмжээтэй ажал, хэды шэнээн саг соо хэхэ, хэды шэнээн гаргашын хэгдэхэ байһые дууһан шэнжэлэн тодорхойлһоной һүүлээр барилга хэжэ эхилнэбди.

Манай бригада хэдэн звено болон хубаарилагдана. Иигэжэ ажаллахада яһала һайн, энээниие хэдэн жэлэй дүй дүршэлһөө ойлгожо абаабди. Юуб гэхэлэ, үйлэдбэриин бүхы хүдэлмэриие таһалгаряагүйгөөр эмхидхэхэ арга олдоно, иимэһээ ажалай бүтээсэ түлөөһэн һайн. Гэрэй газаа талын хана табан хүн бодхоодог. Тэдэнэр бултадаа дүй дүршэлтэй шулуушад, дүрбэн хүнһөө бүридэһэн звено досоо талын хана табина.

Хүдэлмэриин сагые зүбөөр, минута бүхэниие дэмы гээнгүйгөөр ажаллаха шухала. Барилгын материалнуудые эртээнһээ бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Хирпиисын, холисын ондоошье материалай саг соогоо асарагдаагүй һаа, һаатаха ушар яһала гарадаг байгаа. Хирпиисэ, холисо хадагалха хагсхай газар түхеэрэгдэнхэй. Халаан хахад соо ажаллаха гурим бригададамнай тогтоогдонхой. Бригадын гол хүсэн — 15 шулуушад, мүн модошо дархашуул юм. Тэдэнэр бултадаа түрүүшын халаанда ажаллана. Хана бодхоодог, түмэр-бетонно плитануудые хабсаргадаг, байрын таһалгын хана табидаг. Тэдэнэр дүрбэн час болотор ажаллана. 12 часта гурбан шулуушад ерэжэ, үдэшын долоон час болотор хана бодхооно, мүн үглөөдэрэй хэхэ ажал бэлэдхэдэг, хирпиисэ зөөдэг. Барилга поточно аргаар эмхидхэнэбди гэхээр. Тэрэ һайн үрэ дүн үгэнэ. Дүрбэдэхи разрядай шулуушан халаан соо 700—800 хирпиисэ табидаг. Энэнь 1,8—2 кубометр болоно, нормонь 1,2 кубометр юм. Звеное даагшад Илларион Сазонов, Николай Коптеров, Владимир Дружинин ажалай һайн жэшээ харуулна, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэнэ. Шулуушад Мария Арюкина, Раиса Печенкина, Анатолий Юдин, модошо дархан Григорий Капитонец болон бусад дүй дүршэлтэй, бэрхэ барилгашад гэжэ дэмы суурханагүй.

Ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдохотойгоо хамта бригадын гэшүүд барилгын эгээл шухала асуудал, шанар тухай огто мартадаггүй. Бригадир, звеное даагшад, бригадын гэшүүн бүхэн бултадаа барилгын шанар һайжаруулха гэжэ оролдоно. Манай хүдэлмэришэд техническэ эрилтэ һайн мэдэдэг, тэрэниие наринаар сахидаг. Бариһан гэрээ досоо талын ажал дүүргэгшэдтэ тушаажа үгэхын урдахана үшөө дахин барилгын шанар шалгадагбди. Ямар нэгэ дутагдал элирүүлээ һаа, тэрэниие өөһэдөө зайсуулдагбди. Тиимэһээ гэрэй досоо талын ажал дүүргэгшэд манда гомдоггүй юм. Энээгээр бидэнэр омогорхонобди.

Барилгын материал гамтайгаар гаргашалха, арьбалха асуудалда бага бэшэ анхарал хандуулагдана. Хирпиисэ асарагдахадаа бутардаг. Татауровска заводой хирпиисэһээ ехэ хаядаһан гарана. Теэд тэрэниие бидэнэр миин хаядаггүй, ханын забһар таглаха гэхэ мэтээр хэрэглэнэбди. Хирпиисэ машинаһаа аалиханаар буулгажа, зөөн ёһоор хэрэглэхые оролдогдоно. Нэгэшье хирпиисэ миин хаягүй байхабди. Энээнэй ашаар жэлэй эхинһээ хойшо 35 мянга шахуу хирпиисэ алмагдаа.

Улаан-Үдэмнай жэл бүхэндэ түхэл шарайгаа хубилгажа, болбосон түхэлтэй боложо байна. Хуушан модон гэрнүүдэй орондо олон дабхар шулуун, томо панельнэ гэрнүүд жэрылдэн бодоно. Терешковагай нэрэмжэтэ, «Солнечная», Бульварна, Павловай, Пироговой болон бусад үйлсэнүүд һүүлэй үедэ урган бодоо. Олон шэнэ һургуули, үхибүүдэй эмхи зургаан баригдаба. Эдэ бүгэдэ манай, барилгашадай гараар бодхоогдоо.

Манай бригада управлени соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Дамжуулгын Улаан тугые бүхөөр барижа ябанабди. Бригадын эмхидхэгдэһэн 1957 онһоо хойшо олон барилга бодхоогдоо. Бултыень тоолохо болоо һаа, барилгашан бүхэмнай энэ туршада 32 байратай шэнэ гэр бодхооһон болоно. Энэмнай муу бэшэ үрэ дүн.

Б. ПОЛТОРАЦКИЙ.
3-дахи СМУ-гай шулуушадай бригадые даагша.

Михаил Филиппович эрхим ажалаараа нютагтаа суутай, хүндэтэй хүн юм. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар мүнөө жэл Кабанскын аймагай «Байкал» колхозой бригадир Михаил Буторин «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа. Зураг дээрэ: М. Буторин.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Эб найрамдалай болон һалбаран хүгжэлтын аша туһада

Москвада, Калининай нэрэмжэтэ нэгэ түбэй үйлсэдэ, Советскэ Союзда ерэһэн олон миллион хариинхидай һайн мэдэхэ болоһон байшан гэр оршоно.

Энэ гэрые хани барисаанай байшан гэжэ нэрлэдэг. Олон мянган нюдэндэ харагдахагүй утаһанууд бүхы түбинүүд худар, дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы шахуу оронууд тээшэ зурын ошоно. Тиин эндэ үдэр бүхэндэ шахуу баяр ёһолол боложо байдаг. Хани барисаанай байшанда совет олоннитэ гүрэнүүдэй национальна һайндэрнүүдые тэмдэглэдэг, хилын саанахи ханинартаяа уулзадаг, бүхы нацинуудай — ехэшье, багашье үндэһэ яһатанай соёл гэгээрэлэй һалбаран хүгжэлтын түлөө агууехэ тэмсэлшэдэй дурасхаалые ёһолон тэмдэглэдэг.

Хани барисаа болон харилсаа холбоо тогтоохо совет бүлгэмүүдэй Союзай правлениин түрүүлэгшэ, эхэнэрнүүдэй уласхоорондын хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Нина Поповада хандажа, совет арадай бусад арадуудтай хани барисаанай болон соёл гэгээрэлэй талаар харилсаанайнь хүгжэлтэтэй холбоотой зарим асуудалнуудта харюусахыень Шэнэ һониной Агентствын корреспондент гуйһан байна.

— **Нина Васильевна,** хэлэжэ үгыт, мүнөө үедэ хани барисаа, культурна харилсаа холбоо тогтоохо бүлгэмэй Союз хэр үргэн ехэ ажал ябуулга үнгэргэнэ гээшэб?

Хилын саанахи оронуудтай хани барисаа, культурна харилсаа холбоо тогтоохо совет бүлгэмүүдэй Союз 1958 ондо байгуулагдаһан юм. Мүнөө тэрэ дэлхэйн элдэб гүрэнүүдтэй хани барисаанай 46 бүлгэм болон холбоонуудые нэгэдүүлдэг. Хани барисаанай болон: культурна харилсаа холбооной 10 мянга шахуу коллективнэ гэшүүд — предприятинууд, эмхи зургаанууд, һургуулинууд, институдууд. колхозууд, совхозууд ябалсажа, мүн баһа бэшэгээршье хилын саанахи олон мянган эмхинүүдтэй, 130 оронуудай ажал ябуулагшадтай харилсаа холбоо байгуулжа байдаг. Даб дээрэ СССР-эй дипломатическа харилсаатай болоогүйшье гүрэнүүдэй арадуудтай бидэ хани харилсаа тогтоонхойбди. Олонхи оронуудта манай ханинар СССР-тэй хани барисаанай национальна бүлгэмүүдтэ нэгэдэнхэй. Тэдэ тон үргэн ехэ эмхинүүд байха. Политическэ элдэб хараа бодолтой, һүзэгтэйшье, баһа һүзэглэдэггүйшье хүнүүд тэндэ аша үрэ ехэтэйгээр ажаллажа байдаг. Жэшээнь, Италиин, Франциин. Бельгиин, Австриин хани барисаанай бүлгэмүүдтэ социалистнууд болон коммунистнууд, католигууд, баһа радикалнуудшье эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Хани барисаанай болон культурна харилсаа холбооной совет бүлгэмүүдэй хүдэлмэриин арга формонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө һаатнай һайн байгаа.

Эдэ арга формонууд элдэб янзын юм. Тинхэдээ дэлхэйн бүмбэрсэгэй арадуудай түүхэтэй, ажаһуудалтай, экономикотой, соёл болбосоролтой совет хүнүүдые дэлгэрэнгыгээр, үнэн зүбөөр танилсуулха, эб найрамдалай түлөө хамтынгаа тэмсэлые бэхижүүлхэ гэһэн нэгэл зорилготой юм.

Тиин бидэ совет хүнүүдэй хари хэлэнүүдые шудалха хэрэгтэ али болохоор туһалдагбди. Манайда англи, француз, немец, итальян, испан, хинди, араб, япон, чешскэ, мүн Баруунай болон Зүүн зүгэй оронуудай бусад арадуудай хэлэнүүдыешье үргэнөөр шудалдаг.

Хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй Союз Москвада болон ороной бусад томо ехэ городуудта хилын саанахи гүрэнүүдэй национальна һайндэрнүүдтэ, эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ дааһан байдалайнгаа түлөө арадуудай тэмсэлэй элитэ мэдээжэ үдэрнүүдтэ зорюулагдаһан ажалшадай суглаануудые, хилын саанахи литературын, хүгжэмэй, театрай үдэшэнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэжэ байдаг. Хилын саанахи элитэ мэдээжэ, ниитын ажал ябуулагшадай манайда ерэхэдэ, үгышье һаа, ямар нэгэн хариин орондо ошоһон совет делегациин бусажа ерэхэдэ олоной хабаадалгатай үгэ хэлэлгэнүүдые, пресс-конференцинүүдые үнгэргэхэ гээшэ ёһо гурим болонхой. Һайн һанаа сэдьхэжэ ерэһэн хүн бүхэниие манай орон хүндэшэ ёһоор угтадаг.

Жэл бүхэндэ Москвада Хани барисаанай байшанда элдэб ол[...] арбаад выставкэнүүд эмхидхэ[...]дэг. Хани барисаанай хилын са[...]нахи бүлгэмүүдэй гуйлта[...] манай Союз совет уран һайхан[...] документальна фильмүүдые, [...]муудые, совет газетэ, журнал[...]дые, нотонуудые олохон орону[...]та эльгээдэг, совет авторнууд[...] зохёолнуудай хари хэлэнүүд д[...]рэ хэблэгдэхэ ябадалда туһал[...] байна.

Хани барисаанай совет бүл[...]мүүдэй Союзай делегацину[...] 1965 ондо уласхоорондын [...] уулзалганууд, конгрессүүд, ка[...]ференцинүүдтэ хабаадалсаһа[...] байна. Имагтал үнгэрэгшэ жэл[...] туршада 150 мянган хариин[...] хани барисаанай совет обществ[...]нуудай айлшадууд болоно ерэ[...].

Жэшээнь, 1965 оной август[...]да Хабаровскда үнгэргэгдэһэн со[...]вет болон япон арадуудай түлө[...]лэгшэдэй уулзалга тон ехэ уд[...] шанартай байгаа. 268 деле[...]гадууд тэрээндэ хабаадалсаха[...] Японһоо ерээ. Имагтал 300 деле[...]гадууд бэшэ, мүн Алас-Дурна[...] олон арбаад мянган ажаһуугша[...] манай талаһаа тэрээндэ хаба[...]далсаһан байна.

Японой делегаци тэрэшэлэ[...] Москва ошоо һэн.

Франциин болон Советскэ Со[...]зай ниитын эмхинүүдэй түлөөл[...]шэд ходо ходо улзадаг болонхо[...] Энэ уулзалганууд совет-франц[...]

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

МАНАЙ ШИИДХЭЛСЭХЭ ХЭРЭГ

Манагай Совет бүхэн культурна болон ажаһуудалай асуудалнуудые шиидхэлсэхэһээ гадна, ажахын, үйлэдбэриин хэрэгүүд тушаа саг үргэлжэ анхаралаа хандуулха, зохихо шиидхэнүүдые абажа байха үүргэтэй юм. Ушар тиимэһээ манай сельскэ Совет харьяата «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудайнгаа ажахын ашалтые харааһаа алдадаггүй, тэдэнэй түсэб болон уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэнь бодото туһаламжа үзүүлхын хойноһоо бүхы арга боломжоёо элсүүлдэг. Тиигэжэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин асуудалнууд сельсоведэй сесси болон гүйсэдкомой заседанинууд дээрэ һайн бэлэдхэлтэйгээр хаража үзэгдэдэг. Тэдэнь абтаһан шиидхэбэреэ бодото дээрэнь дүүргэхын тула манай саг сулилжын бүхы комиссинууд, депутадууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон тосхоной олониитэ хүн зон эмхималай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр оролсодог.

Манагтал колхознигуудай шэн зоригтолгойгоор ажаллаһанай, сельскэ Соведэй үдэр бүриин туһаламжа үзүүлһэнэй аша туһаар харьяата хоёр колхозууднай ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ горитойхон амжалтануудые туйлажа шадаа. Тэдэмнэй таряан ажалай болон мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбөө нёдондо жэл үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Гэбэшье гансал Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо түсэб һү һаалгаар заа дутамагаар дүүргэгдэв. Энэнь колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, сельскэ Соведэй гүйсэдкомой болон депутадуудай һанаа ехээр зобообо. Тиигээд гүйсэдкомойнгоо дурадхалаар хүдөө ажахымнай комисси байгша оной февраль һара дотор дурсагдаһан колхоздо һү һаалгын ямар байһанине шалгажа үзөөд, энээн тухай сельскэ Соведэй нүүдэл сесси дээрэ зүбшэн хэлсэхые дурадхаһан юм. Эндэ комиссиин гэшүүн депутат Е. В. Иванов (хүршэ «Искра» колхозой түрүүлэгшэ) элидхэл хээ. Һүүлээрнь эдэбхитэй шүүмжэлэл болоо. Тиихэдэ һү һаалиин тулюур байлга юугээр элирээб гэхэдэ, дурсагдаһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо малай тэжээл дутамагаар бэлдэгдэһэн, һаалишадай ажал хүдэлмэри муу эмхидхэлтэй байба. Ушар тиимэһээ сессиин һүүлээр гүйсэдкомнай тус колхоздо һолоомо суглуулгаар болон тэрэниие бүйлүүлгаар воскресник эмхидхэбэ. Мүн һаалишадай культурно-ажаһуудалай эрхэ байдалые һайжаруулха талаар хэмжээ абаба. Тэрэнэй эсэстэ һаали элитэ дээшэлһэн юм.

Мүнөө үедэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз һү, сагаан эдеэ абалгаар хахад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргэнхэй. Байгша оной нюнин 10-да үндэгөөр жэлэйнгээ түсэб, мяха тушаалгаар хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэһэн. «Искра» колхозойхид мүн энэ үедэ үндэгөөр жэлэйнгээ түсэб, мяха болон һүөөр хахад жэлэйнгээ даалгабари дүүргэһэн байгаа.

Бидэнэр сессинүүдээ Хонхоло болон Никольск тосхонуудта колхознигуудай болон хүдөөгэй интеллигенциин үргэн хабаадалгатайгаар, һэлгэжэ байгаад үнгэргэдэгбди. Би өөрөө вторник болон пятница бүхэндэ Никольск тосхон ошожо тэндэ тусхай түхеэрэгдэһэн депутадай таһалга дотор тосхондо ажаһуугшадтай, колхозой правлениин болон парткомой гэшүүдтэй, хүдөөгэй эмхи зургаануудай болон олониитын һайн дуранай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзадаг, ээлжээтэ шухала асуудалнуудые сэхэ байра дээрэнь шиидхэжэ үгэдэг байнаб. Иигэжэ манай сельскэ Совет болон тэрээнэй гүйсэдком хүн зонтойгоо холбоо барисаагаа бэхижүүлдэг.

Баһа культурно-ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха, гэр байрануудые бариха, тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо, ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые үдэр бүхэндэ шахуу шиидхэдэгбди. Нёдондо жэлэй хабар республикын бүхы хүдөө нютагуудта ажаһуугшадта бага-куналейнхидэй хандаһан хандалгые сельсоведэйнгээ сесси болон тосхоной суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэһэн, тодорхой уялгануудые баталан абаһан байнабди. Энэмнай мүнөө үедэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, колхознигуудта 17 байрын гэрнүүд (тэрээнэй хоёрынь полевой стануудта), үрэмдэмэл хоёр худаг баригдаһан, Хонхоло тосхондо 280 хүүтэдэй һураха һургуулиин типовой байра бодхоогдожо дүүрүүтэй байна. Энэ һургуулиин дэргэдэ хизаар ороноо шэнжэлхэ музей, үрэжэмэстэ сэсэрлиг эмхидхэгдэбэ. Мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ наһа бараашадай дурасхаалда хоёр хүшөө дурсагдаһан тосхонуудта баригдаба, участково больницын дэргэдэ рентген кабинет нээгдэбэ, энэ больницын дэргэдэхи амбулатори уурлаар дулаасуулагдадаг шэнэ байрада оруулагдаба. Хонхоло тосхондо стадион болон хатар наадайнай талмай түхеэрэгдэжэ эхилбэ, тосхонуудые ногоорyулгаар ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Манай гүйсэдкомой үүсхэлээр малшадта кино харуулга недели соогоо хоёр дахин эмхидхэгдэнэ, аппаратура колхозой унаа транспортаар шэрэгдэнэ.

Хонхоло тосхондо ажаһууһан гэр бүлэ бүхэн дундa зэргээр гурбан өөндөө газетэ, журналнуудые, никольскынхид 2-2 экземпляр мүн лэ гиимэ хэблэл захин абадаг болонхой.

Хүдөө тосхонуудтамнай эрхэтэдэй хамтын суглаанууд холодоо үнгэргэгдэжэ, эндэ парти болон правительствын шухала шиидхэбэринүүд зүбшэгдэдэг, нютагай ажабайдалай тон олон янзын асуудалнууд харагдадаг.

«Искра» колхозой таряалангые малда гэшхүүлхэгүйн тулада Хонхоло тосхонойхид 15 километрэй зайда хорёо барижа үгэхэ шиидхэбэри гаргаад, энээнээ дүүргүүтэй байна.

Энэ мэтээр манай сельскэ Совет болон тэрээнэй гүйсэдком ажахын асуудалнуудые шиидхэлсэдэг, энээн тухайдаа һара бүриингөө түсэбтэ оруулжа, заатагүй дүүргэдэг гээшэ.

Н. МИТРОФАНОВ,
Мухар-Шэбэрэй Хонхолын сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

БЭЛИГТЭЙ АЙЛШАД

Хальмагай АССР-эй «Тюльпан» гэжэ дуу, хатарай ансамбль республикымнай колхоз, совхозуудаар айлшалжа, уран бэлигээрээ зонние гайхуулба. Илангаяа хальмаг хатар һонирхолтой, маяг ехэтэй. Зураг дээрэ: хальмаг артистнууд зоной бэлэг хаража байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МАЛ ҺАЙСА ТАРГАЛҺАЙ

Зунай сагта малые бэлшээн таргалуулхада хямда сэнтэй мяха олохо арга олгохоһоо гадна, гүнзэгэ тарган мал тушаагдажа, колхозынууд олзо доход ехээр оруулха байһаниинь элитэ. Тиимэһээ зунай һарануудта малайнгаа таргалга зүбөөр эмхидхэн, һайн таргалуулжа абаха гээшэ тон шухала.

Манай Хоринн аймагай ажахынууд бэлшээреэр баян. Тэрэнээ зүбөөр хубаарилжа, малаа һайнаар адуулжа шадабал, хямда сэнтэй мяха ехээр абаха дүүрэн арга боломжо бии гээшэ. Түрүү малшад зунай һарануудта үхэрэй тарга 20—25 центнерээр нэмэжэ шададаг байна. Тугалнуудай шэгнүүрые энэ үе соо 1,5—2 дахин дээшэлүүлдэг хонишодшье ...

Аймагаймнай совхозуудай бэлшээрэн таргалуулха малай гушан миргэдэ 3800 үхэр адуулагдажа байһай. Эдэ бултадаа гүрэндэ тушаагдаха мал юм.

Эдэ гүүртэнүүдэй мал адуулагшадай июнь һарын ажалай дүн согсолходо, шахамалнуудай толгой бүриинь шэгнүүр суудхэдээ дунда зэргээр 700 граммаар нэмэһэн байна. Энэ талаар Хүрбын совхозой малшад амжалтатайгаар ажаллажа гараа. Жэшээлхэдэ, малшан Жамьян Жамсуевай харууһалдаг 97 буруу, хашарагууд энэ һара соо 35 центнерээр нэмээ. Энэнь толгой бүридэ хубаарилал суухын 973 грамм болоно. Малшан Мухомедзяновай харууһалдаг 87 үхэрэй толгой бүхэниинь суудхэдээ дунда зэргээр 940 грамм нэмэһэн байна.

«Первомайский» совхозой малшан Жамбалдоржо Биликтуев ехэ дуршэлтэй болоһон хүн. Тэрэнэй харууһалдаг мал тобир таргалуулаар гүрэндэ тушаагдана. Мүн жэлдэшье тэрэнэй даадан 36 бурунууд түргэн таргалжа байнхай. Июнь һарын дүн согсолходо, буруунуудынь суудхэдээ 1129 граммаар нэмэжэ байһаниинь мэдэгдэбэ. Иимэ һайн дүн малшанай оролдолгоһоо, бэлшээреэ зүбөөр хэрэглэжэ шадаһачһаань туйлагдаа гэжэ хэлэхээр.

Манай энэ зунай ногоондо малаа бэлшээн таргалуулха саг 100—120 үдэр үргэлжэлдэг. Энэ үедэ бүхы малаа таргалуулжа абаха арга бии.

Һаядаа хура бороо орожо, бэлшээри һайжарба. Июнь, июль һарада аймагай малшад оролдосотойгоор хүдэлжэ гараа һаа, үшөөшье һайн дүнгүүдые туйлаха байһандань найдахаар. Мүнөө шахамалнуудай гүүргын малшад үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүр суудхэдээ мянган граммаар нэмэхэ зорилготойгоор ажаллажа байна.

Б. ДОНДУКОВ,
Хоринн худөө ажахын үйлэдбэриин управлениин зоотехник.

Ярославска моторно завод олон тоннын хүсэтэ автомобильнууд болон тракторнуудта хэрэглэгдэхэ дизельнэ двигательнүүдые бүтээжэ гаргадаг томо предприяти һүүлэй жэлнүүдтэ болонхой. «ЯМЗ» гэһэн маркатай двигательнүүд манай орон дотор, мүн хилын саана ехэ гүйсэтэй. Мүнөө хабсаралгын цехэй коллектив баатарлиг Вьетнамда эльгээгдэхэ бүлэг олон двигательнүүдые бэлэдхэжэ байнхай. Энэ хүдэлмэри болзорһоо урид дүүргэгдэхэеэ байна. Энэ хадаа ДРВ-дэ зорюулан мотоор бүтээгшэдэй дүүргэһэн түрүүшын захил бэшэ юм. Зураг дээрэ: двигательнүүдые хабсарган тааруулдаг участогай мастер В. Клепиков (баруун гарһаа), слесарь-хабсаргагша К. Потемкин двигательнүүдые ябуулгада бэлэдхэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БААТАР ЗОРИГТО ВЬЕТНАМ

ВЬЕТНАМ гэһэн үгэ дэлхэйн хэблэлэй хуудаһануудта ходо толилогдожо байна. Америкын түримхэйшүүлэй добтолгоһоо эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе хамгаалжа байһан баатарлиг арадай ханинарта энэ үгэ омогорхол, талархал түрүүлнэ. Тиихэдэ хүгжэлтэ дэбжэлтын болон эб найрамдалай дайсадые энэ үгэ дурагүйдүүлэн, улам бүри хорыень бусалгана.

Америкын Холбоото Штадууд, хариин оронуудай хамааралгагүйгөөр Вьетнамые нэгэдүүлхэ тухай уридшалан хараалһан 1954 оной женевскэ хэлсээнэй шиидхэбэриие бүдүүлигээр эбдэн, өөрынгөө сэрэгүүдые энэ орондо эльгээһэн байна. Тэдэнэр буугай хүсөөр өөһэдынгөө гурим Урда Вьетнамай арадта баадхаха, америкын эзэмдэлгэтэй тэдэниие эбсүүлхэ гэжэ оролдобо. Урда зүгтэ Холбоото Штадуудай сэрэгүүд напалм, газ хэрэглэнэ, амгалан һууһан улад зониие бомбодоно, хүнүүдые зэрлиг муухайгаар хэһээнэ, хюдана. Энэнь гитлеровскэ фашистнуудай гэмтэ хэрэгүүдтэл адли хорото ябуулганууд болоно.

Урда Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын тэмсэл дараха шадалгүйдэхэдөө, «Хойто зүгһөө добтолго хэгдэнэ» гэһэн хэбэртэйгээр Холбоото Штадууд шууяа гаргана. Энэ хуурмаг зар тунхагаар бэеэ далдалха зуураа, США Вьетнамай Демократическа Республикада сэхэ добтолжо оробо. Тиихэдээ Холбоото Штадуудай авиаци 1965 оной февральда Хойто Вьетнамай газарые бомбодожо эхилээ һэн.

Хойто Вьетнамай газар дээрэ дайнай дүлэн соробхилһоор жэл хахад боложо байна. Америкын түримхэйшүүд тэндэхи город, тосхонууд дээгүүр олон арбаад мянган бомбо, ракетэнүүдые хаяа. Америкын командовани ДРВ-е агаарһаа бомбодожо эхилхэдээ, энэ ороной экономикодо бэрхэшээл тохёолдуулха, улад зониинь һүрдөөхэ гэһэн байгаа. Тиибэшье, эдэ түсэбүүдынь буруу һүрөө.

ДРВ-гэй ниислэл Ханойн заха газарнуудые, ороной томо порт Хайфониие бомбодолго Вьетнамдахи дай үргэдхэхэ талаар угаа аюултай шэнэ алхам болобо. Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Бухарестдэ үнгэргэһэн Зүблөөн дээрэ мэдүүлһэнэй ёһоор, эдэ хорото ябуулганууддай гэмээр Вьетнамдахи дайн уласхоорондын байдалые бүри түгшүүритэй болгоод, эб найрамдалда, мүн бүгэдэ ниитын аюулгүй байдалда бүри ехэ аюул тохёолдуулдаг болобо.

Америкынхидэй бомбодохоһоо урда тээ Ханой ба Хайфон городуудаар энэ бэшэгэй автор ябаһан юм. Америкын командованиин шэнэ хорото ябуулгануудта бэлэдхэжэ байһаниинь бүри тиихэдэ мэдэгдэжэ байгаа бэлэй. Тэдэнэр өөһэдынгөө тагнуулай самолёдуудые Ханой болон Хайфон тээшэ эльгээдэг, энэ городуудта улам дүтүүр бомбонуудынь тэһэрдэг боложо байгаа һэн. Энэ оршон байдалда Вьетнамай хүдэлмэришэн анги ехэхэн тэсэбэритэй байһанаа харуулаа.

«Өөһэдынгөө шадабаряар үйлэдбэриин ургалта туйлая!» — гэһэн уряануудые механическа заводой цехүүд соогуур харабаб. Энэ жэлдэ заводой коллективэй үмэнэ ехэхэн зорилгонууд табигданхай. Оронойнгоо олохон нютагуудта бүтүү хүбшэнүүд соогуур нюугдан хүдэлжэ байһан предприятинуудта хэрэгтэй станок, машина ба түхеэрэлгэнүүдые ехээр бүтээн гаргаха шухала байба. 1965 онойхитой сасуулхада, заводой үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн 10 процентээр ургаха ёһотой.

Предприяти дээрэнь залуушуул, илангаяа эхэнэрнүүд олон. Жэл, хоёр жэлэй урда эндэ оройдоол хэдэхэн зуугаад эхэнэр хүдэлмэришэд байһан юм. Мүнөө тэдэнэр бүхы коллективэйнгээ гурбанай нэгэ хуби шахуунь болоно. Үрэмдэгшэ Нгуен Хыу Тэн, хэб сохигшо Нгуен Ван Тэ мэтын ажалай эрхим түрүүшүүл өөһэдынгөө дүй дүршэлые тэдээндэ халан үгэнэ.

Энэ завод дээрэшье дайнай тэмдэг харагдана. Станогуудһаань эхилээд бүхы цех дундуур траншейнүүд малтагданхай. Аюулай тохёолдобол, хүдэлмэришэд тэдээн соогуур гүйлдэжэ гараха, бэеэ нюуха юм. Байшангуудай орой дээгүүр томо калибрай пулемёдууд тодхогдонхой. Өөһэдыгөө хамгаалха отрядай сэрэгшэд тэдэнэйнгээ хажууда саг үргэлжэ дежурлана.

Тиимэ түхеэрэлгэнүүд дэмы бэлдэгдэһэн бэшэ байба. Ханойн заха тэмсэлшэдэй отрядууд самолёдуудай бомбодоходо, зенитчигүүдһээ гадна, ниислэлэй предприятинуудай, эмхи зургаануудай арадай тэмсэлшэдэй отрядууд самолёдуудые буудаба гээд һүүлдэ Ханойн газетэнүүд бэшээ һэн. Хайфоной хидшье дайсанай добтолгые зоригтойгоор угтаһан байгаа. Гэндэхи цементын заводто, консервын ба шэлэй фабриканууд дээрэ хүдэлмэри замхаагданагүй.

Хайфоной порт тэрэнэй зүрхэниинь болоно. Тиимэһээ Америкын самолёдууд имагтал тэрээндэ добтолно. Республика продукцияа энэ порт дээгүүр бусад оронуудта абаашадаг юм. Тиихэдэ Советскэ Союзай болон бусад социалис оронуудай онгосонууд Хайфондо ерэдэг. Машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые, эм домуудые—дайсанда харюу сохилто үгэхын тула вьетнам арадта хэрэгтэй бүхы зүйлнүүдые тэдэ онгосонууд асарна.

Америкын түримхэйшүүлдэ эсэргүү шанга тулалдаануудта Вьетнамай сэрэгшэдэй дайшалхы шадабари ургана. Вьетнамай газар дээрэ дайсанай мянга гаран самолёдууд унагаагдаа. ДРВ-гэй агаарай хилэнүүдые хамгаалхын тула мүнөө бүхы зэбсэгүүд, тэрэ тоодо ракетэ, авиаци хэрэглэгдэнэ.

Вьетнамай лётчигуудтай уулзаһанаа һананаб. Мүнөө тэдээндэ тон бэрхэтэй болонхой. Тэдэнэр һуралсажа байгаад дайлалдана. Тиихэдээ дүй дүршэлтэй, хүсэ ехэтэй дайсантай тулалдана ха юм. Тиимэһээ тулалдаанда хэгдэһэн илалта бүхэн хүндэтэй болоно.

Вьетнамай лётчигуудай дундаһаа тон түрүүн америкын самолёт буудажа унагааһан эскадрилиин командир, ахалагша лейтенант ФАМ Нгон Лан тэрэ тулалдаан тухайгаа хөөрэбэ.

— Бидэнэр нүхэдтэеэ хамта тулалдаанда һайса бэлдэһэн, америкын пилодуудай муушье, һайншье талыень шудалһан байнабди. Заагдаһан шэглэлдэ эскадрилиингаа гарахалаар америкын бүлэг самолёдуудые харажархибабди. Би добтолгодо орохые захираад, дүтэлэмсөөрөө буудабаб. Дайсанай самолёт утаа бааяһаар далай дээрэ унаа һэн. Тиигээд лэ дүүрээл даа. Эндэ гол шухалань юуб гэхэдэ, америкын эрхим гэдэг магтаалтай лётчигуудтай тулалдахадаа, диилэжэ шадаха байһанаа харуулаабди.

Дайн байлдаанда ямаршье мэргэжэлэй сэрэгүүдтэ хүшэр саг болодог. Бомбодогдожо, ялхи болоһон харгынуудаар дээрэһээ, саг үргэлжэ буудуулжа, бомбодогдожо ябаад, һомо, горючи гү, али эдэз хоолой зүйлнүүдые шэрэһэн машинын жолоошодтошье хүндэ байдаг.

...Тиибэшье Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү Холбоото Штадуудай хэжэ байһан агаарай дайнда илангаяа зенитчигүүдтэ хүшэр байна.

Мүнөө Вьетнамай зенитчигүүд ехээр хүндэлэгдэнэ гээшэ. Самсынгаа захын петлицэнүүд дээрэ ехэ буугай хэрээһэлһэн сэмгэнүүдэй тэмдэгтэй сэрэгшэдые харахадаа, хүнүүд энеэбхилэн, өөһэдынгөө һайн һайхан бодол мэдүүлхые оролдонод. Зенитчигүүдэй харгынь ходоодоо үргэн. Уһанай гараса дээрэшье тэдэниие ээлжээгүйгөөр табидаг заншалтай. Хэрбээ ехэ буугайнь шабардабал, америкын самолёдой абяанай дуулдаашье һаа, мэнэ гэһээр талын хүнүүд хамһалсажа ородог.

Вьетнамай зенитчигүүдтэй хөөрэлдэхэ заб олдодоггүй. Заримдаа тэдэнэр үдэр соогоо арбаад добтолгонуудта харюу сохилто үгэхэ ушартай болодог.

Үдэшэ шэмээгүй болоһон үеэр Хамжонг гэжэ хүүргэ шадар байһан зенитчигүүдэй позицида ошобобди. Тэдээнтэй хөөрэлдэжэ үрдеэдүй байтарнай, тревогын дохёо үгтэбэ. Эндэһээ холохоно америкын бүлэг самолёдууд бии болобо хаш. Хэдэ минутын үнгэрхэлөөр дахин тревого соносхогдожо, түгэс бэлэн болохые захирагдаба. Тиихэдэ самолёдууд городто дүтэлжэ ерэнхэй ябаа. Энэнь үдэр соогоо болоһон арбан долоодохи тревого байба...

Америкын түримхэйшүүлэй добтолгодо эсэргүү вьетнам арадай баатарлиг тэмсэлэй жэшээнүүдые үшөөл олоор баримталхада болохо байгаа. Эдэ баримтанууд өөрынгөө эхэ ороной эрхэ сүлөөе, бэеэ даанхай байдалые хамгаалха талаар нугаршагүй ехэ хүсэл зоригтой байһанай гэршэ болоно.

Энэ тэмсэлдээ вьетнам арад гансаарданагүй. Социализмын оронууд, бүхы түрүү үзэлтэй хүнүүд тэрэнэй талада байлсана. Интернациональна уялгадаа үнэн сэхэ байһан совет арад, манай парти хадаа США-гай харата муухай ябуулганuудые шууд шангаар шүүмжэлнэ, аха дүү вьетнам арадта хэрэгтэй соонь туһаламжа үзүүлнэ.

Вьетнамда США-гай добтолһонтой дашарамдуулан, Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна соведэй Зүблөөн дээрэ нэгэн һанаалаар баталан абтаһан Мэдүүлгэ соо урдынхидаал адли Вьетнамай Демократическа Республикые морально-политическэ талаарнь дэмжэхэбди. Вьетнамдахи дайнай шэнэ шатада ороһыень хараада абан, дайсанай добтолгодо харюу үгэхэ талаар али болохо туһаламжа үзүүлхэбди. ДРВ-гэй правительствын гуйлта хээ һаань, һайн дурагандаа Вьетнам ошохо арга олгохобди гэжэ заагдана.

Энэ миил деклараци бэшэ гэжэ Америкын түримхэйшүүл ойлгог. Тус документын үгэ бүхэниинь Варшавска Договорто хабаададаг оронуудай нэгэдэмэл хүсые гэршэлжэ үгэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюро, Советскэ правительство, энэ Мэдүүлгэһээ уламжалан, шухала бүхы хэмжээнүүдые абахыень, америкын түримхэйшүүлэй добтолгодо харюу үгэхэ талаар экономическа, мүн сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ хэмжээ абахыень зохихо советскэ органуудта заабари үгэнхэй.

Вьетнам арадай хамгаалан тэмсэжэ байһан үнэн зүб хэрэгэй илаха байһанда түрүү үзэлтэй бүхы хүнүүд этигэнэ.

В. ШАРАПОВ.

ИНДИ. США-һаа Калькуттада байдаг США-гай информационно албанай байшангай үмэнэ демонстраци боложо, Вьетнамда хэгдэжэбайһан американ эээрхэг түримхэй ябуулгада буруушаалга мэдүүлээ. Демонстрантнууд столбдо үлгөөтэй байһан тугые абажа галдаа. Зураг дээрэ: демонстрациин үедэ.

АФП-гэй—ТАСС-ай фото.

...харилсаае саашадань хүжөөлгэдэ, бэхижүүлгэдэ туһална.

Һаяхан Францийн болон Советскэ Союзай хани барисаанай бүлгэмүүдэй хоорондо 1966—1967 онуудта харилсан ажаллаха тухай хэлсээн баталагдаа. Городые болбосон түхэлтэй болгохо талаар, мүн архитектурын болон барилгын асуудалнуудаар совет-француз харилсан ажаллалгын ...эрнүүдые Парижда, спортын талаар харилсан ажаллалгын ...эрнүүдые Москвада үнгэргэхэ гэжэ шиидхэгдээ. Тиин хоёр тала уран зохёолшодой, уран зураашадай, скульпторнуудай, композиторнуудай, архитекторнүүдэй, артистнуудай, врачнарай Франци болон СССР туристскэ аяншалгануудта гараха хэрэгтэ али бүхы туһаламжа үзүүлжэ байха.

— Африкын арадуудтай хани барисаанай совет холбоон һаяхан байгуулагдаһан гэжэ мэдэнэбди. Энэ залуу эмхи ямараар хүдэлмэрилнэб?

Үшөөл хэдэн жэлэй урда тээ Африкын олонхи оронууд колони эзэмдэгшэдһээ боложо элдэб эсын хаалта бэрхэшээлнүүдээр совет арадһаа таһалданги байгаа. Харин Африкын олонхи арадуудай политическэ бэеэ даадан байдалтай болоходо олон зуугаад совет делегацинууд, искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй творческо коллективүүд, туристнууд, экономическа, научна хани харилсаа бодотоор бэелүүлгэдэ хабаадалсаһан совет мэргэжэлтэд эдэ гүрэнүүдтэ ошоһон байна. Мүн Африкын оронуудай олон мянган эрхэтэд СССР-тэ ерэдэг. Африкын оронуудай культурна болон ниитын эмхинүүдтэй, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй, кооперативна, профсоюзай хүдэлөөшэдэй түлөөлэгшэдтэй, һуралсалай эмхинүүдтэй болон бусад соёлой гуламтануудтай совет олониитын холбоо барисаан хүгжэнэ.

Африкын арадуудтай хани барисаанай совет холбооной түлөөлэгшэд Уганда, Сомали, Нигери, Танзани, Малави, Кени. Замби, Занзибар олтирог ошоһон байна. Браззавильһаа — конголезскэ ниитын ажал ябуулагшад, Дагомейн, Сомалиин парламентын делегацинуудай гэшүүд, Угандаһаа һайн һанаанай миссидэ хабаадагшад Танзаниин болон Замбиин ниитын ба политическэ ажал ябуулагшад совет холбооной айлшад болоһон байна.

Хүн түрэлтэнэй хахадынь Азида байдаг. Тиин энэ агуухэ түбиин арадуудтай хани барисаан хайшан гэжэ бэхижүүлэгдэнэб?

Индиин, Пакистанай, Афганистанай, Ирагай, Цейлоной, Непалай, Бирмын, Камбоджын болон Азиин бусад олохон оронуудай олониитэтэй совет хүнүүдэй хани барисаан амжалтатайгаар бэхижүүлэгдэнэ.

Үнгэрһэн жэлдэ совет-индийскэ хани барисаанай, хоёр оронуудай хоорондо экономическа болон культурна харилсан ажаллалга саашадаа хүгжөөгдөө. Бүхы штадуудтаа 200 тухай филиалнуудтай, Индиин арадай элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэдые нэгэдүүлдэг индо-совет культурна общество үргэн ниитэ зониие хабаадуулдаг эмхи болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ общество индо-совет хани барисаанай һара үнгэргэһэн, СССР Инди хоёрой хоорондо экономическа харилсан ажаллалгын эхилһээр арбан жэлэй ойе тэмдэглэһэн байна.

Тиихэдэ Советскэ Союзда Индиин национальна үдэрнүүд — Республикын Үдэр, Бэеэ даадан байдалтай болоһон үдэрынь хаа хаанагүй тэмдэглэгдээ һэн.

1965 ондо ОАР-та болон Советскэ Союзда эдэ хоёр оронуудай хоорондо хани барисаанай болон культурна харилсаа холбооной бүлгэмүүдэй байгуулга араб оронуудтай харилсан ажаллалгые хүгжөөлгэдэ тон ехэ событи болоо. Тиин Асуанай үндэр хаалтын барилгын хэрэгүүдэй талаар министр Сидки Солиман, СССР-эй Энергетикын болон электрификациин министр Петр Непорожний шэнэ бүлгэмүүдые толгойлһон байна.

Хани барисаанай байшанда испан хэлэн ходо ходо соностодог болонхой. Латиин Америкэтэй манай хани ёһоной харилсаа холбоон хайшан гэжэ хүгжөөгдэнэб?

Латиин Америкын арадуудтай совет арадай харилсаа холбоон үдэрһөө үдэртэ бэхижэнэ.

Латиин Америкын арадуудтай хани барисаанай холбоон элдэб хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Мексикын бэеэ даадан байдалтай болоһоной 155 жэлэй ойе, Мексикын национальна герой, бэеэ даадан байдалай түлөө гайхамшаг тэмсэлшэн Хосе Мариа Морелосой түрэһөөр 20 жэлэй ойе, Уругвайн болон Чилиин бэеэ даадан байдалтай болоһон Үдэрые, Чилиин гайхамшаг уран зохёолшо Альберто Влест Ганай түрэһөөр 135 жэлэй ойе тэмдэглээ. Тиин холбоон Латиин Америкын 14 оронуудай эмхинүүдтэй болон ажал ябуулагшадтай холбоо барисаа тогтоонхой.

Аха дүү Кубатай совет олониитэ илангаяа нягта харилсаа холбоотой юм. Совет-кубын хани барисаанай бүлгэм 1964 оной эсэстэ байгуулагдаа. Түрүүшын лётчик-космонавт Юрий Гагарин тэрэниие толгойлно. Энэ эмхи Кубын ханинарай зүгһөө халуунаар дэмжэгдэнэ, богонихон болзор соо тон ехэ хүдэлмэри үнгэргэһэн байна.

Арбан дүрбэн социалис оронуудай нэгэн болохо Кубатай хани барисаа бэхижүүлхэ бүлгэмэй Союзай хүдэлмэриие Та элишэлэн харуулбат. Теэд социалис оронуудтай хани барисаа болон культурна харилсаа холбоо тогтоохо бусад бүлгэмүүдэй хүдэлмэри ямараар хүгжэжэ байна гээшэб?

Үзэл бодолоороо нэгэн адли социалис оронуудтай хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй харилсан ажаллалга амжалтатайгаар хүгжэжэ, эли бодо аша үрэ үгэнэ. Энэ талаар манай гол шухала ажал ябуулга хадаа шэнэ бүлгэм байгуулхадаа дүй дүршэлөө үргэнөөр андалдан абалсалга, интернациональна хүмүүжүүлгэдэ, социалис нацинуудай эб нэгэдэн дүтэлэлсэлгэдэ туһалха ябадал болоно. Социализмын оронууд энэ һайн һайхан зорилгые—нацинууд болон арадуудай хоорондо шэнэ, ёһотойл аха дүүгэй харилсаанай жэшээ харуулха зорилгые шиидхэхэ зол хубитай байба. Тиин энэ жэлдэ социалис оронуудай хани барисаанай бүлгэмүүд үргэн ехэ программа бэелүүлхэ ёһотой. Хани барисаанай һаранууд, соёл культурын үдэрнүүд болон неделинүүд үнгэргэгдэхэ. Мүн социализмын аха дүү оронуудай эбдэршэгүй хани барисаае болон нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ туһалха бусадшье хэмжээнүүд үнгэргэгдэхэ байна.

Эб найрамдалай болон эрхэ сүлөөгэй хэрэгтэ алба хэхэ, шэнэ дайн дажарые эхилүүлхэгүй, үхэлтэ дайе арадуудай ажабайдалһаа огто угы болгохо гэһэн иимэ һайн һайхан зорилгые бэелүүлгэдэ хани барисаанай совет бүлгэмүүдэй Союзай бүхы ажал ябуулга шэглүүлэгдэнхэй юм.

(АПН).

Арадай аман үгын дээжэһээ

1. Оһолһоо айжа ябаа хадаа
Олзо хэзээшье олохогүйш.

2. Хонинһоо тугал гарахагүй,
Хомхойһоо туһа гарахагүй.

3. Аргагүй юумэнһээ арга гарахагүй,
Аргатай юумэнһээ арга гараха.
Далай дээгүүр морёор ябашагүй,
Дайда дээгүүр онгосоор
тамаршагүй.

4. Һамуу хүндэ — һайнгүй,
Һалан хүндэ — элүүргүй.
Тэнэг хүндэ — ухаангүй,
Түргэн хүндэ амаргүй.

5. Һайн хүниие
муу хүнэй хэрэг дээрэ харахаш,
Зол жаргалые
шор зоболон дээрэ харахаш,
Бэлэгшэ хүниие
харуу хатуу хүн дээрэ харахаш.
Элүүр бэеэ
үбшэн тахал дээрэ харахаш.

6. Зэмэ хоро хэһэн хүнэй
Зэмэ хорониинь хойгхогүй,
(үгы болохогүй).
Өөртэнь тудаагүйшье һаань,
Өөрынь хүбүүндэ тудаха,
Хүбүүндэнь тудаагүй хадаа
Хүбүүнэйнь хүбүүндэ
Хоро шараар хүртэхэ.

Д. МАДАСОНОЙ суглуулбариһаа.

ХАШАН МОРИНДО ХАРГЫ ХОЛО...

«Василий Блаженныın сүмые хараагүй хүн Москва хотые харaагүйдэ тоотой» гэжэ хэзээ урданhаа хэлсэдэг юм. Ород арадай гайхамшагта бэлигтэйшүүлдэ алдар соло нигэжэ дуудагдана! Энэ соло гансашье Василий Блаженныın сүмые баригшадта хабаатай бэшэ aаб даа.

Хяагта хотодо урданай сагта «Воскресение» гэжэ сүмэ бүхы Забайкали болон Зүүн Сибирьтэ суурхадаг байhан. 1838 ондо уран гоёор бодхоогдоhон энэ сүмэ хуушанай архитектурын ёhотой баялиг болонхой, теэд бидэнэр энэ баялигтаа яажа хандaнабибди?

Мүнөө «Воскресение» сүмын хооhон хана орой хоёрhоо бэшэ юуншье үлөөгүй гэжэ хэлээ хада ямаршье эндүүрэл болохогүй. Хэндэшье хэрэгсээлгээгүй орхигдошоhон байшан уhа саhанда нэрбэгдэн, үмхиржэ эхилhээр үнинэй. Гоё hайхан ганжурайнь сан хушалтые hэшхэлгүй хүйхэрнүүд хуура татаhаар дууhаха болонхой.

— Бидэнэр энэ сүмые заhабарилхын тула дээдэ эмхи зургаануудhаа мүнгэ эринэбди,—гэжэ намда КПСС-эй Хяагтын райкомой секретарь Вера Лукьяновна Гантимурова хөөрэнэ. — Хэды гаргашалагдаха байhыень багсаалhаншье зомди, теэд мүнөө болотор ямаршье мүр сараа байхагүй...

...Хизаар ороноо шэнжэлэлгын академик Обручевой нэрэмжэтэ Хяагтын музейн ахалагша научна сотрудник Галина Александровна Обуховатай «Воскресение» хүрэжэ ерэбэбди.

Ордоной үүдэнүүд хаалтагүй болоhоор үнинэй хэбэртэй. Досоонь батаганаанhaа, халуунhaа хороhон үнеэд тиирэнэ. Үбдэг туласа шабар шабха.

Удаань Хяагтын музейдэ бидэнэр сүмын досоо түхэлэй зурагуудые хаража, гоё hайханиинь гайхаа бэлэйбди.

— Музейдэмнай энэ сүмын досоодохи ханые шэмэглэжэ байhан 12 үнэтэ зурагай хоёрынь бии,—гэжэ нүхэр Обухова баясана.

Гансашье «Воскресение» сүмэ иимэ хуби заяатай бэшэ. Сэлэнгын аймагай Ново-Селенгинск тосхондо декабрист М. А. Бестужевай зурагаар баригдаhан гэрые хаража үзыт. Заhабарилагдаагүй байhаар баhал үнинэй. Хойто талaдахи модон колоннонуудынь (багануудынь) зуу гаран жэлэй туршада тулаhаар, мүнөө үмхиржэ, hалхинай нэгэл шангаар буугаа хада hалашаха гэжэ hанамаар. Нюур таладань мемориальна хабтагай үлгөөтэй. Теэд ганса энээгээр лэ hанаагаа садхаан hуухамнай хайшаа гээшэб?

— Тэрэ гэрэй хажуугаар hаяхан гараа hэм. Оёорыень шэрдэхэ, хаыень сагаадаха гэлсэхые дуулаа hэм. Мүнөө гэр соо ямаршье эмхи зургаан үгы хаш,—гэжэ Сэлэнгын аймагай гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Табянин минии телефоноор асуухада ехэл hанаа амарханаар харюусаба.

— Сельпогой конторо байна бэшэ гү?

— Үгыл хэбэртэй, склад болохо юм. Хэн мэдэбэ, райсоюзай гү, али үшөө хэнэйнь бэ даа... Энэ хөөрөөнэй удхые тайлбарилhанай хэрэггүй ха гэжэ hанагдана.

Манай Буряад орондо түүхэтэ, дурасхаалта зүйлнүүд олон. Совет засагай түлөө граждан дайнай үедэ ами наhаяа үгөөшэдтэ үсөөн бэшэ хүшөөнүүд бодхоогдонхой. Иимэ хүшөөнүүд бодхоогдохоороо бодхоогдоно. Теэд hайн хэрэг хэhэнэйнгээ hүүлээр тэрэнээ маргажархидаг ябадалнай хайшаа юм? Би үнгэрэгшэ хабар Ахын аймагаар аяншалаа hэм. Тэндэ, «Улаан Аха» колхозой газар дээрэ, алдар суута Нестор Каландарашвилиин отрядай байлдаанда унаhан сэрэгшэдтэ шулуун хүшөө табигдаhан. Манай ошоходо түмэр хашаань хайша хайшаа унашанхай байба. Абяагүй зогсоод лэ бусаа hэмди.

Эдэ мүрнүүдые уншахадаа зарим нэгэн манай республикада бүхыдөө иимэ байдал ушарна гэжэ бү hанаг. Бабушкин хотодо Иван Васильевич Бабушкинай хүшөөгэй дэргэдэ үдэр бүри шэнэ баглаа сэсэг табигдадаг. Городой 34-хи hургуулиин пионернүүд, комсомолшууд тэрэнние шефтээ абанхай.

Түүхэтэ, дурасхаалта зүйлнүүдые хамгаалха, тэдээн тушаа тусхай хүдэлмэри хэхэ эмхи зургаануудай нэгэн хизаар ороноо шэнжэлэлгын Хангаловай нэрэмжэтэ республиканска музей болоно. Музейн дэргэдэ энэ талаар тусхай инспектор бии.

— Нёдондо жэлдэ Улаан-Үдэдэ Одигитриевский гэжэ сүмэ заhабарилагдаа. 1960 ондо Галуута-Нуурай дасан заhабарилагдаhан аад, мүнөө дахяад лэ мүнгэн хэрэгтэй болонхой,—гэжэ музейн инспектор Светлана Владимировна Ушакова хэлэнэ.—Заhабарилгада, шэнэлэлгэдэ мүнгэн багаар hомологдоно...

Энэ жэлдэ хэды мүнгэн үгтэнхэйб, ямараар хэрэглэгдэжэ байнаб гэжэ hонирхонобди. Табан мянган түхэриг. Музей табан мянгаа дүрбэн аймагуудта хубаанхай. Хэрэг бүтээ гэжэ hанаhамнай, музейн директор Константин Матвеевич Маланов маанадые нигэжэ гайхуулба:

— Улаан-Үдэ городой Октябрьска районhоо бэшэ бусад аймагууд мүнөө болотороо хэды мүнгэн гаргашалагдахаб гэhэн документ манда эльгээгээгүй, hануулхадамнай сожоошье татанагүй. Ганса Октябрьска райгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд хэрэгтэй документнүүдые тушаажа мүнгэеэ абаад, хүдэлмэри эхилhээр үнинэй.

Табан мянганай хахадhаа ехэнь Баргажанда— декабрист Кюхельбеккерэй, Сэлэнгэдэ— народоволец Забеллын, Наддачинай, Прибайкалида—декабрист Шимаковай хүшөөнүүдые шэнэлэлгэдэ харшалагдана. Теэд дээрэ хэлэгдэhээр, тус аймагуудай гүйсэдкомой соёлой таhагые даагшад hанаата болоногүй.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь соо манай республикада түүхын, соёлой дурасхаалта зүйлнүүдые хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй Буряадай отделени нээгдэнхэй. Гэбэшье мүнөө болотор отделени өөрыгөө эмхидхэжэ дүүргээгүйнь гэмшэлтэй.

К. ИЛЬИН,
манай тусхай корр.

Гүрэнэй пенси тухай Хуулине СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1956 оной июлиин 14-дэ баталан абаhаар 10 жэл үнгэрөөд байна. Энэ хадаа угаа ехэ удха шанартай хэмжээн болоно. Манайда пенсеэр хангалга капиталис оронуудайхида орходоо ямар илгаатайб гэхэдэ, имагтал гүрэнэй зөөриhөө болон ниитын фонднуудhaa энэ тэдхэмжэ үгтэдэг байна. Мүнөө үедэ пенси түлэхын тулада жэл бүхэндэ 11 миллиард шахуу түхэриг гаргашалагдадаг юм. Шэнэ табан жэлдэ пенсеэр хангалга улам hайжаруулагдахаар хараалагданхай, үндэр наhатай боложо амаралтада гараhан хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай абадаг пенсиин эгээн доодо захын хэмж... дээшэлүүлэгдэхэ. Гүрэнэй оролдолгодо пенсионер... үнэн зүрхэнэй баясхалан ... гэж харюусана. Тэдэнэй ни... олониинь хүдэлжэ байhан ... гаараа. 10 жэлэй урда тээ ... лисидэ ажалшадай депута... дэй Советүүдэй райгүйсэ... муудай дэргэдэ эдэбхитэй ... сионернүүдые нэгэдүүлhэн ... ведүүд эмхидхэгдээ. Тэдэ... элдэб ниитын хэрэгтэ эдэб... тэйгээр хабаадалсадаг. Зу... дээрэ: (зүүн гарhaa) ни... хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ... баададаг пенсионернүүд А... сей Овакимов, Спиридон Д... булидзе, Иван Барбакадзе.

ТАСС-ай фотохроник...

МОЖ-ой делегацитай Хо Ши Мин хөөрэлдэбэ

БУДАПЕШТ, июлиин 25. (ТАСС). МТИ агентствын корреспондентын Ханойhоо дамжуулhанай ёhоор, Журналистнуудай уласхоорондын организациин делегацитай Вьетнамай Демократическа Республикын президент Хо Ши Мин мүнөөдэр уулзаhан байна. МОЖ-ой генеральна секретарь Иржи Мейснер түрүүтэй энэ делегаци Вьетнамай Журналистнуудай союзай айлшад боложо, ДРВ-дэ 10 хоногто байгаа.

Америкынхид Вьетнамда ехэ хүсэтэй арми, авиаци болон далайн-сэрэгэй флодые асараад, хүн зониие алажа, хюдажа, хамаг юумые хайра гамгүйгөөр хооhолжо байна гээд Хо Ши Мин хөөрэлдөөнэй үедэ мэдүүлээ. Американецууд Вьетнамда ерэхэдээ энэ орониие хялбар бэлэхэнээр гартаа оруулхабди гэжэ hанаhан, хүсэд илалта туйлаха эсэсэй болзорнуудые ото дахин тоггоон соносхоhон байха юм.

Урилдаагүй айлшадта эсэргүүсэн, Вьетнам арад баатарлигаар дайлалдажа байна. Байгаали, сагай уларил, могойнууд, боргооhо батаганаан США-да эсэргүү тэмсэлдэмнай манай союзнигууд болодсоно гээд Хо Ши Мин хэлээ. Гэбэшье манай гол союзнигууд гэхэдэ манай ара тала—социалис оронууд болоно.

ДРВ-дэ плендэ абтаhан американ лётчигууд тухай хэлэхэдээ, Хо Ши Мин нигэжэ мэдүүлээ: «Манай плендэ абаhан америкын лётчигууд бэшэ, харин манай агаарай дайда руу тэдэниие эльгээгээшэд—Джонсон, Раск, Макнамара болон США-гай империалис этэгээдүүд гол гэмтэд болоно». «Бидэнэр плендэ абтаhан пилодуудта энэрхыгээр хандaнабди, саашадаашье нимэ байхабди» гээд Хо Ши Мин хэлээ.

hайн дуратаниие эльгээхэ гэhэн социалис оронуудай дурадхал тухай тоггоходоо, Хо Ши Мин нигэжэ хэлээ. Аха дүү ёhоной социалис туhаламжын түлөө тэдэндэ вьетнам угаа ехэ баясхалан хүргэнэ, зүгөөр мүнөөдөө hайн дуратан үшөөл хэрэгтэй бэшэ байhаар. Вьетнам арад өөрынгөө хүсэнүүдтэ гүшэглэн, мүнөө баатарлигаар, үрэ ехэтэйгээр дайлалдажа байна. Энэ туhаламжын хэзээ, ямар түхэл янзатайгаар үзүүлэгдэхэдэ таарамжатай байха тушаа асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ гээд ДРВ-гэй президент хэлээ.

Гвиней. Республикын нийслэл хото Конакри. Городой порт харагдана.

АПН-эй фото.

ХИЛЫН ЦААНАhАА

Кисанганидахи байдал шахардуу зангаараа

БРАЗЗАВИЛЬ, июлиин 26. ТАСС-ай корреспондент Р. Серебрянников нигэжэ мэдээсэнэ: Кисанганидахи (урдын Стэнливиль) байдал шахардуу шанга байhан зангаараа. Эндэ субботодо сагаан шарайта хүлhэншэдэй, Катангын урдын жандармнуудай үймөөе Бельгиин офицернүүд үүдхэн hүжэрөөhэн байгаа бшуу. Мүнөө городтохи гүрэнэй эмхи зургаанууд, магазинууд хаалтатай. Почто, радио болон банк Конгын армиин отрядуудай, Конгын (Киншаса) правительствада урбаагүй үлэhэн сагаан шарайта хүлhэншэдэй хиналта доро байhаар. Гэхэ зуура аэропорт, генеральна штабай байшан үймөөшэдэй гарта байhаар.

Кисанганида байhан бүхы американ эрхэтэд США-hаа Киншасада байдаг посольствын яаралтай заабаряар тэндэhээ түргэнөөр гаргагдаа.

Конгын премьер-министр бригадна генерал Муламба, дотоодын хэрэгүүдэй министр Этьен Чискеди гэгшэд шанга байдалые гуримшуулхын тулада президент Мобутын тусхай эрхэ түлөөлэлгөөр Кисанганида ерээд, гурбадахи үдэрөө байжа байна. Үймөөшэдтэй тэдэнэй хэжэ байhан үймөөн тон нюусаар үнгэрнэ (мүнөө хүрэтэр ямаршье тусхай коммюнике толилогдоогүй байhаар).

Үсэгэлдэр Муламба Мобутагай зургаа дахин телефоноор хөөрэлдэжэ, Кисанганидахи байдалай ямар байhан тухай тэрээндэ мэдээсээ. Киншасын радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, «найдабаритай hониниие» Муламба президентдэ дуулгаа. Премьер-министр Муламба үсэгэлдэр Кисанганиин радиогоор үгэ хэлэжэ, «буудалгаа зогсоохыень, намдуу түбшэн байхыень» солдат, офицернүүдые уряалаа.

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 26. (ТАСС). Сириин газарта Израилиин авиациин июлиин 14-дэ добтолhон тухай асуудалые хаража үзэхын тулада ООН-ой Аюулгүйн Совет үсэгэлдэр суглараа.

Энэ добтолгые зорюута хэгдэhэн, Дунда Зүүн зүгэй райондохи амгалан байдалда түбэгтэй зэбсэгтэ ээрхэг түримхэй ябуулга гэжэ тоолоhон Сириин Арабуудай Республикын саг үргэлжын түлөөлэгшын гуйлтаар Совет зарлагдаhан байгаа.

Израильhаа ООН-ой дэргэдэ байдаг түлөөлэлгын зургаан хадаа Израилиин гомдолые заседаниин зүбшэхэ зүйлдэ оруулха тухай Советэй яаралтай заседани зарлаха тухай шиидхэбэриин абтаhанай хойно эрилтэ хээ. Сириин сэрэгүүд болон «зэбсэгтэ бүлэг hүйдхэлшэд» Израильда эсэргүүгээр ямаршьеб ябуулга хээ гэhэн хэбэртэйгээр гомдол соонь хэлэгдэhэн байна. Хэрэг ушарые бусайдуулха зорилготой энэ мэхэ гохые Англиин түлөөлэгшэ Джек Линг дэмжэhэн байха юм.

Советэй хүдэлмэрилхэ гурим тухай час хахадай турша соо дискусси хэhэнэйнгээ hүүлээр, Совет хадаа Израилиин зэбсэгтэ ээрхэг түримхэй ябуулга тухай Сириин Арабуудай Республикын саг үргэлжын түлөөлэгшын бэшэгые түрүүн, хожомынь Израилиин «гомдолые» хаража үзэхэ гэhэн шиидхэбэри гаргаа.

Газар уhалхын тулада Иордан мүрэнэй уhые хэрэглэхэ талаар араб оронуудта угаа шухала удха шанартай түсэбэй бэелүүлэгдэжэ байhан газарые Израилиин авиаци бомбодоhон байна гээд Сириин түлөөлэгшэ Жорж Томе заагаа. Иорданай уhые Израиль булимгаран абаад, энэ мүрэнэй болон аса hалаануудайнь уhые араб газар дээрэшье хэрэглэхэдэнь араб оронуудта hаад ушаруулхые эрмэлзэнэ гээд тэрэ хэлээ.

Израилиин авиациин бомбодолгоhоо уламжалан, материальна ехэ хохидол болоо. Сириин энгэй зоной дундa аюулhаншье хүнүүд бии. Сиридэ эсэргүүгээр эртээнhээ бэлэдхэжэ Израилиин хэhэн энэ ээрхэг түримхэй ябуулга тус райондохи амгалан тайбан болон аюулгүй байдалда гай түбэг татана.

Сири Израиль хоёрой хоорондохи хилэ дээрэхи байдалай шахардуу болоhоной түлөө Израиль ямаршье харюусалга даахагүй гэжэ тодоруулха hэдэлгэ Израилиин делегат Микаэль Комэй хэhэн байна. Сиридэ, бусад араб оронуудта эсэргүүгээр хэдэг харата ябуулгануудаа сагааруулхын тулада Израилиин хэрэглэдэг хуушанай баримталгануудые тэрэ үнэндөө дахин дабтажа хэлэhэн байна.

СССР-эй түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренко нигэжэ мэдүүлээ. Израилиин элитээр хэhэн ээрхэг түримхэй ябуулга ООН-ой Уставай гол ёhонуудта, уласхоорондын юрын, бүгэдэндэ мэдэрэгдэhэн гуримуудта, Израиль Сири хоёрой хоорондохи эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй дүримүүдтэ оройдоошье тааралданагүй.

Өөрынгөө хилэhээ холо бэшэ байhан районд амгалан тайбан байдалда аюул тохёолдуулха hэдэлгэнүүдтэ Советскэ Союзай хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй байhаниинь ойлгосотой гээд совет түлөөлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Аюулгүйн Совет хадаа ээрхэг түримхэй ябуулга хэhэн Израилиие зэмэлхэ, Сиридэ эсэргүү харата ааша гаргахын тулада сэрэгэй авиациие Израилиин хэрэглэhые буруушааха, Сиридэ, бусад араб оронуудта эсэргүүгээр Израилиин зүгhөө ээрхэг түримхэй ябуулга саашадаа хэлгые болюулан сухарюулха үрэ ехэтэй хэмжээнүүдые абаха ёhотой.

Америкын делегат Джозеф Сиско үнэндөө Израилиин хараа бодолые дэмжэhэн байна. Сиридэ эсэргүүгээр Израилиин хэhэн ээрхэг түримхэй ябуулгые буруушаажа советскэ делегадай үгэ хэлэhыень «шаналжа» байhанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлээ.

Совет түлөөлэгшын хэлэhэн үгэhөө уламжалан, Израилиин делегат мүн лэ «шаналал» мэдүүлhэн байна.

Израилиин болон американ делегадуудай хэлэhэн эдэ үгэнүүд худал хуурмаг, билдагуу шэнжэтэй. Эндэ шаналал мэдүүлжэ байхын орондо Сиридэ эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгые болюулха хэмжээнүүдые дары абаха хэрэгтэй гээд Н. Т. Федоренко тэмдэглээ.

Парламентын заседани дээрэ Индира Ганди үгэ хэлэбэ

ДЕЛИ, июлиин 26. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай, бусад совет хүтэлбэрилэгшэдтэй болоhон хэлсээнүүд сэхэ руугаа, хани ёhоной, үгээ хүсэдөөр ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө гээд Индиин премьер-министр Индира Ганди Советскэ Союзда аяншалhан тухайгаа парламентын заседани дээрэ үсэгэлдэр мэдүүлгэ хэхэдээ тэмдэглээ. Хоёр ороной али алиндань хамаатай олон асуудалнууд, тусхайлбал Ташкентын конференциин болоhонhоо хойшо ушар байдалай ямараар хүгжэжэ байhан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Ташкентын хараа бодолой ёhоор, Пакистантай хүршэ hайн харилсаатай замдаа байха зорилгоор Индиин хэжэ байhан алхамуудта Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд hайшаалтайгаар хандаа гээд Индира Ганди онсолон тэмдэглээ.

Тэрэшэлэн Вьетнамдахи дайн байлдаанай үргэдхэгдэжэ байhанда ехээр hанаагаа зобожо байhанаа Индира Ганди элирхэйлэн мэдүүлhэн байна.

ХҮРШЭНЭРЭЙМНАЙ hОНИН

Яхадай геологуудай бэдэрэлгэ

Геологууд сезоноо эхилhээр гурбадахи hарала болож байна. Олохон партинууд шэнэ газарнуудта бэдэрэлгэ хэнэ. Тиихэдэ тэдэнэй зарим нёдондо эхилhэн хүдэлмэреэ дүүргэхын тулада хуушан газартаа тэхэрээ.

Республикын бүхы зүгhөө тон баяртай мэдээнүүд абтана. Янскын, Аллах-Юньскын, Темтоно-Учурскын, Верхне-Индигирскын геологуудай экспедицинүүд шэнэ юумэ олоhон, хахад жэлэйнгээ даабари дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэнэ.

Яхадай геологическа управлени ашагта малтамалнуудые бэдэрхэ хахад жэлэйнгээ түсэб бүхы дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэбэ. Алта болон хонин туулганай занасай ургалтын түсэб 103 процент дүүргэгдээ.

Кызыл-Сырhээ бүри ехэ баясхалантай мэдээн ерэбэ. Хапчагайскын газай занас бүри ехээр олдоhон байна. Тэндэ зуу миллиард үлүүтэй кубометр газ бии гэжэ тодорхойлогдобо.

(«Социалистическая Якутия» газетэhээ).

Шухаг медаль

Огшоо тосхоной hургуулиин хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ тус тосхоной 100 жэлдэ зөөрюулагдаhан тон hонирхолтой медаль хадагалагдана.

Тэрэ медаль түхэреэн зэт, диаметрээрээ 10,5 сантиметр. Медалиин нюур талада «Акша город. 1750—1850» гэжэ славянскэ угалза үзэгөөр бэшээтэй. Ара таладань зургаан хушуутай одон. Тэндэнь Огшоогой хэрэмэй зураг харуулагдана.

Медаль хуулита ёhоор бэшэ, энгэй ёhоор хэгдэhэн байгаа. Энээниие Огшоо тосхондо анха түрүүн ерэжэ hуугшадай үрэ бэенэрэй нэгэн тэрэ гансахан медаль 1850 ондо бүтээhэн байха. Тэрэ хүнэй нэрэ мэдэгдэнэгүй.

Иван Иннокентьевич Ононский гэгшэ тэрэ медалиие абгындаа хадагалагдажа байhыень hургуулиингаа музейдэ үгэhэн байна.

Медаль дээрэ Огшоо тосхоной оной зүб бэшэгдэhэниинь хүсэд мэдэгдэнэгүй. Огшоогой хилэ сахиха хэрэмэй 1765 ондо бии болгогдоhониинь мэдээжэ юм. Тэрэнэй урда тээ тэндэ бишыхан hуурин байhан хаш. 1772 ондо мэдээжэ аяншалагша, хизаар орониие шэнжэлэгшэ П. С. Паллас гэгшэ эндэ ябаhан байгаа. Тиихэдээ тэрэ нигэжэ бэшэhэн байна: «1755 онhoo урда тээ хэрэмэй бодхогдоhон газарта Огшоо тосхон байhан. Тэнтэ Шилхэhээ хэдэн эрэшүүл ерэжэ, 15 гэр табиhан байгаа...» гэжэ бэшэhэнь байна.

Тиимэhээ П. С. Паллас Огшоо тосхоной хэзээ бии болоhон он жэлые тодорхой заагаагүй. 1755 он хүрэтэр тэрэ тосхон бии ба... гэжэ хэлэнэ.

И. И. Ононскиин хүгшэн ... хөөрөөе бэшэhэн буулгабари... гуулиин музейдэ хадагал... байха юм. Тэрээн соонь ... 1750 ондо бии болгогдоо гэж... лэгдэнэ.

(«Забайкальский рабочий» газетэhээ).

Выставкэ-аукцион

Ний-Хемскэ районой «Красный пахарь» колхоздо hайжаруула... hан үүлтэрэй эбэртэ бодо мал... ралгын выставкэ республика... тор анха түрүүшынхеэ болобо.

Выставкэдэ республикын ... районуудhaa мэргэжэлтэд, к... нигууд, совхозуудай хүдэлм... шэд—хамта мянга гаран хүн ... лараа.

Выставкын павильонууд соо... «Красный пахарь» колхозой ... шэмэ ехэтэ малнууд харуу... даhан байна. Ерэгшэд Яросл... гэжэ үнеэ хаража ехээр hони... Тэрэнэй тугал, мүн тугалайны... гал туд бүридөө 700 килог... шэгнүүртэй. Тэдэнь 4,4 п... тоhолиг 3500 килограмм hү... hэн байха юм. 13 hаратай эр... шараг 390 килограмм шэгнүү... болоhон байба.

Эндэ түрүү hаалишад хүдэ... риингөө дүй дүршэл тухай сү... рагшадта хөөрэжэ үгөө.

Колхозые анха түрүүн эм... хэлсэгшэ, Социалис Ажалай Ге... СССР-эй Верховно Советэй деп... Петр Васильевич Астафьев, ... мын хуушанай хүдэлмэриш... бригадир Дмитрий Спиридо... Доронин гэгшэд нютагайнга... рэй үүлтэр hайжаруулан, хи... гэжэ симментал үүлтэрэй бол... тухайгаа суглараашадта хэ... үгөө.

Выставкын hүүлээр мал хү... дaха аукцион болож, үүл... эрэ, эмэ тугал наймаалагдаба. ... Хемскэ районой «30 лет Октяб... колхозой мэргэжэлтэд hайжа... лагдаhан үүлтэрэй 50 эмэ т... Тес-Хемын, Дзун-Хемчикын, ... Хемын түлөөлэгшэд буха бү... тугал олоор абаха гэжэ шиид...

(«Тувинская правда» газетэhээ).

Киноуниверситет

Алайрай совхозой түб hу... дахи Соёлой байшангай хүдэ... рилэгшэд хүдөөгэйнгөө кино... рагшад тухай ехэ анхарал ... дуулна. 1965 оной сентябр... хойшо эндэ «Знание» гэжэ к... университет хүдэлнэ. Тэрэнэ... шээл hарадаа хоёр дахин бо... байха юм. Долоон хоног бүх... документальна, хроникал... научно-популярна фильмүүд ... лөөhэгүйгөөр харуулагдана.

Совхозой тарян болон мал а... лай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ... хын мэргэжэл шудалхын ту... киноуниверситедэй хэшээлдэ а... хитэйгээр хабаадалсана. Эндэ а... лай түрүү дүй дүршэл болон ... никын hонинууд тухай филь... руулагдадаг.

Хүдөө ажахын ба бэлэд... хүдэлмэрилэгшэд болон алба х... шадай профсоюзай Эрхүүгэй ... комой президиумэй шиидхэб... энэ киноустановкодо «Эрх... хүдэлмэрилдэг киноустановко... hэн нэрэ олгогдобо.

(«Восточно-Сибирская правда» газетэhээ).

„БЕЛАРУСЬ" СИНДЫН ГОБИ ТАЛАНУУДТА

Пакистанай таряашад совет техникээр hонирхоно

«Худалдагдаа! Худалдагдаа! Худалдагдаа! Хэрэглэмжын ехэ байhан дээрэhээ манайда бии байhан «Беларусь» гэжэ советскэ тракторнууд бултадаа худалдагдаа гэжэ шаналалтайгаар соносхонобди».

«ФЕКТО» гэжэ худалдаа наймаанай фирмын соносхол hаяхан Карачиин газетэнүүдтэ гараhан байгаа. Энэ хадаа тушаан болоhон ушар бэшэ юм. Фирмын СССР-hээ худалдажа абаhан «Беларусь» тракторнууд Пакистанай фермернүүдэй дунда ехэ суутай болонхой.

Инд мүрэнэй адагта оршодог хизаар Урда Синд hаяхан ошожо ерэhэмни hанаандам ороно. Пакистанай хүдөө ажахын хүгжэлтын корпораци эндэхи тоби талын гандуу хооhон газарые ашагладаг болоҗо байнхай.

«Урда Синд үрэжэл hайнгай газартай байhаараа хэтэ үеhөө хойшо суурхадаг юм. Имагтал эндэ уhан дуталдадаг. Эндэ уhан оройдоо үгы бэшэ. Харин дүтэшэг байдаг Инд мүрэн ехэнхи газарhаань дүшэ-табин километртэ урдан гарадаг.

Пакистанда уhалагдадаг газар тарялан үргэнөөр хүгжэнхэй. Жэшээлхэдэ, ороной таряа таридаг гол нютаг болоошо Пенджабай газар хэдэн арбаад мянган hубаг ханаабуудтай. Хэдэн зуун жэлэй үе соо хүнүүд газар уhалалгын түхеэрэлгэнүүдые барижа, мүн газар тарялан ашаг үрэтэйгөөр эрхилхын тулада гол мүрэнэй уhа хэрэглэжэ шададаг болоhон байна. Гэбэшье Пенджабайхи шэнги иимэ олон hубаг ханаабуудые таанад Синдлэ олохогүйт. Инд мүрэн хооhон гоби тала газарнуудаар хоёр талаhаа хашуулaнхай. Энэ хооhон гоби газарые уhалжа, үрэтэйгөөр ашаглаха тон шухала, зүгөөр хүнгэн бэшэ зорилгые мүнөө корпораци амжалтатайгаар шиидхэжэ байнхай.

hаяшаг, Пакистанай бэеэ даанхай байдалтай болоо гэжэ соносхогдоhоной hүүлээр Инд мүрэнэй адаг багаар «Гуду-барраж», «Гулам Мохаммед-барраж» гэжэ хоёр томо хаалта баригдажа, гоби тала руу ошоhон магистральна каналнууд тэндэhээ эхи абадаг юм. Хооhон талада уhа асарха гээшэ угаа ехэ зорилго болоно. Тэрэнhээ гадна, хэдэн зуун жэлэй ашаглагдаагүй газарай добо дошо болон өлhые жэгдэлхэ нэмэлтэ hубаг ханааб малтаха, газарта тарилга хэхэ аргатай болгохо хэрэгтэй байна бшуу. Энээниие имагтал техникэ хэрэглэн бэелүүлжэ болохо байна.

Синддэхи харгынуудаар ябахада тооhотой. Гол харгыhаа хажуу тээшээ гарамсаар автомобилиин хойноhоо бүтүү тооhон өөдөө сорбхилжо, машина руу орохо. Наран хайра гамгүйгөөр шараха. Эндэ март hараhaa эхилэн халуун болодог. Имагтал Урдаhаашни hэбшээлhэн hалхин hэрюу оруулха. Энэ hалхин далай тээhээ үлеэдэг байбашье, Хайдарабадта хүрэжэ ерэхэдээ хуурай халуун болодог.

Эгээн түрүүн «Беларусь» трактор маанадтай дайралдаа. Энэ трактор поли дээгүүр яаралгүйгөөр, шууд дабшан ябаа hэн. Маанадтай ябалсаhан инженер-пакистанец Али гараараа далижа, жолоошондонь зогсохо гэhэн тэмдэг үгөө. Бидэнэр тракторай хажууда ошообди. Энэ трактор Пакистанай шанга наранда шаруулжа «дүрөө» гэжэ hанахаар: кабина соохинь шэб шэнэ аад, газаа талынь шэрэ ангажа hүдэмхи болонхой.

Тракторист Мохаммед Омер «салам алейкум» гэжэ маанадые заншалта ёhоор мэндэшэлэн угтаа. Маанадтай хөөрэлдэжэ байхадаа машинаяа бүдөөр сэбэрлэн аршажа байгаа hэн.

Тракторгаа тэрэ хэр дуратайб? Дуратай даа. Тэрэнь hаадгүйгөөр хүдэлдэг, жолоодоходо хялбар, американ «Фергюсонууд» болон «Фордуудта» орходоо hураггүй найдамтай.

—hайн машина, тэрэнэй байгуулaмжа манай өрхэ байдалда тааруу. Иимэ тракторнуудые олоор абаа hаамнай hайн байгаа. «Беларусь» тухай бүхы фермернүүднай hаналаа табидаг болоо,—гээд Омер хэлэhэн байна.

Тэрэнэй трактор хоёр жэлэй урда тээ корпорацида Советскэ правительствын бэлэглэhэн гурбан машинын нэгэниинь юм. Эдэнэр Пакистанай поли дээрэ түрүүн ерэhэн иимэ тракторнууд болоно.

Мүнөө Пакистанда «Беларусь» маркын хоёр зуу гаран трактор, хэдэн зуун бульдозер, грейдер, скрепер болон совет орондо бүтээгдэhэн газар малталгын бусад машинанууд хүдэлнэ. Пакистанайхид эдэ техникые хэрэглэн, хооhон гоби талые ашаглажа ороhоор жэл хахад болоо. Мүнөө хэдэн зуун гектар газарта тарилга хэгдэнэ.

...Хээрын харгыгаар тооhо бурьюулан шэниисэ, бахчева ургамал, саахарай тростнигуудай ногоон талмайнуудай хоорондуур ябаабди. Эндэ кактусуудhaa ондоо ямаршье үбhэ ногоон ургадаггүй байгаа бшуу.

Гоби талын захада бидэнэр хүрэжэ ерээбди. Бульдозернууд элhэндэ добтолго хэжэ байба. Дүтын машинада хүрэжэ ошоходомнай, нюураа халхалан уяhан бульдозерист хүнэг гартаа бариад, машинаhаа буужа ябаба. Хадуун аад, радиатор руугаа хоёр час болоод лэ уhа хэхэ хэрэгтэй болодог гээд маанадые удэшэн ябагша тайлбари үгөө hэн.

Машинадаа уhа хэhэнэйнгээ hүүлээр бульдозерист маанадай хажууда ерээ. Совет бульдозернуудай ямараар хүдэлдэг байhыень маанадай харахые хүсэжэ байhые инженерhээ мэдэжэ абахадаа, тэрэ өөрынгөө хүдэлмэри тухай дуратайгаар хөөрэжэ ороо. Машиные жолоодожо, заhабарижа hургаhан ород мэргэжэлтэд тухай тэрэ халуун үгэнүүдые хэлэhэн байна.

— Жэлэй турша соо хоёр мянган часай ажал энэ бульдозероор би хэжэ, ехэ талмайнуудые ашаглалгада бэлэдхэhэн байнаб,—гээд тэрэ хэлээ.

— Совет машинанууд тушаа ямар гомдол танда бииб?—гээд инженер Али тэрээнhээ асуугаа.

— Үгыл даа. Минии машина үшөө заhабарида ороогүй. Совет бульдозер минии hанаанда угаа таарамжатай гээд жолоошон харюусаа.

hөөргөө бусахадаа бидэнэр ондоо харгыгаар ябаабди. Хаа хаанагүй бахчева ургамалнууд ногоорон харагдажа байгаа. Дыни, арбуз гэхэ мэтэнь манай эндэ ургадагтал адли. Зүгөөр тэдэнь апрель-май hаранuудта эндэ эдеэшэдэг.

Зарим газарта шэниисэ сохижо байхыень хараабди. Паар паараар хүлэгдэhэн сарнуудаар hолоомо шэрэнэ. Таряашад гүрэмэл лотогууд соо ороохоёо хээд, дээрэhээ адхажа, hалхинда хиидхэн сэбэрлэнэ.

— Пакистанай тосхониие хүгжөөхын тулада олон юумэ хэхэ хэрэгтэй. Эдэ бүхы хэрэгые газар, уhан болон техникэ шиидхэжэ шадаха байна,—гээд Али хэлээ.

В. ПАТАКИ,
АПН-эй корр

Карачи.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Мал адуулагша — хүндэтэй ажал» гэhэн түрүү бэшэг; колхоз, совхозуудай сабшалангууд дээрэhээ мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: Хяагтын гидромелиоративна техникум тухай В. Харахиновай «Командирнууд ямар болохоб?» гэhэн корреспонденци; Г. Андреевэй «Усть-Илим руу түмэр харгы зурыха» гэhэн корреспонденци.

Гурбадахи хуудаhанда: А. Коротаевагай «Ажамидарал түгээгшэ» гэhэн корреспонденци; «Совет засагай 50 жэлэй ойдо гэhэн гаршаг доро С. Коноваловай «Тэрэ жолын жэлнүүдтэ...» гэhэн корреспонденци; хилын саанахи hонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Сүүлэй залhаа» гэhэн гаршаг доро О. Владимирскина «Нориоонhэй наймаан» гэhэн корреспонденци

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөөдэр республика доторнай сагай уларил иимэ байхаар хүлеэгдэнэ: республикын урда хажуугай зарим газарнуудта түргэн зуурын аадар бороо орохо. Сагай уларил 25—30 градус халуун, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 12—14, үдэртөө 28—30 градус халуун болохо.

Редактор Ц. О. ОЧИРО...

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23 67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35 84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47 59, 35 14, промышленный—48-89, 33-61,

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40 49, идеологический—24-74, 60 21, советского строительства и быта—34 93, рабселькоров и писем—25 41, 38 30, информации—34 05 и переводов — 24 74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-03588. Зак. № 528.